

Beleidskader Wmo

Versterken wat nodig is
voor houdbare ondersteuning

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
1. Inleiding	6
2. Ons beleid sinds 2015	12
3. Noodzaak tot veranderen	20
4. Kaders en opdrachten.....	28
5. Financiën	52
6. Implementatie en borging	64
Bijlagen 1 Uitgangspunten	72
Bijlagen 2 Inhoudelijke beschrijving maatwerkvoorzieningen	78
Bijlagen 3 Monitor & evaluatie.....	86

Foto cover: Jimke Joling
Foto pagina 6/7: TPJ Verhoeven Photography
Foto pagina 12/13: Breda - Daphne Geelink
Foto pagina 20/21: Judith Adriaansen Fotografie
Foto pagina 28/29: Breda - Johan Abbink
Foto pagina 86/87: Breda - Emiel Ros

Voorwoord

In Breda vinden we het belangrijk dat voor iedereen die ondersteuning nodig heeft, dit ook op de juiste manier beschikbaar blijft. Tegelijkertijd staan we als gemeente en samenleving voor grote uitdagingen. De vraag naar ondersteuning neemt toe. Capaciteit en middelen kunnen dat niet bijbenen. Daarom moeten we nu inzetten op een toekomstbestendige aanpak voor de Wmo. We moeten bakens verzetten.

Breda groeit en vergrijsst in een snel veranderende wereld. De hulpvragen van onze inwoners nemen toe, terwijl de ondersteuning zoals wij die kennen, steeds moeilijker haalbaar en houdbaar wordt door toenemende arbeidskrapte, budgettaire beperkingen en de wens en noodzaak om langer thuis te wonen. Wij bevinden ons op de drempel van een nieuw tijdperk, waarin oude oplossingen niet langer volstaan en de overheid niet overal meer een oplossing kan bieden. De invulling van de Wmo moet écht anders. Er zal meer gevraagd worden van onze inwoners en hun netwerk, de zorgaanbieders en maatschappelijke partners in de stad.

We gaan de bakens verzetten, zodat we versterken wat nodig is.

We behouden maatwerk voor wie dat écht nodig heeft. Dit nieuwe Wmo-beleidskader geeft richting aan een houdbare en betaalbare Wmo in Breda. We kijken ernaar uit om met dit beleidskader in de hand, samen met inwoners, zorgaanbieders en maatschappelijke partners te blijven werken aan een Breda waarin de ondersteuning er is voor hen die het echt nodig hebben.

Arnoud van Vliet
Wethouder Wmo

1

Inleiding

1. Inleiding

Dit beleidskader Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) is een kompas waarmee we op een heldere manier richting geven aan de invulling van de Bredase Wmo voor de komende vier tot zes jaar. Het geeft invulling aan hoe we de lokale Wmo zoveel mogelijk toekomstbestendig maken. Een nieuw kader is nodig omdat de context waarin we de Wmo vormgeven en uitvoeren sterk aan het veranderen is. De Bredase beleidskaders waarmee de Wmo aanvankelijk in 2007 en 2015 in werking trad, passen niet meer bij de maatschappelijke werkelijkheid en de komende ontwikkelingen.

De Wmo is een brede wet. Dit beleidskader beperkt zich tot de lokale ondersteuning gericht op de sociale basis en ambulante Wmo en gaat niet over de onderwerpen die in regionale beleidskaders zijn vastgesteld zoals Maatschappelijke opvang, Beschermd wonen en Geweld in afhankelijkheidsrelaties (GIA).

Met dit beleidskader bouwen we voort op de aanpak van de afgelopen jaren. In onze aanpak voor de komende vier tot zes jaar zijn drie kernwaarden belangrijk: **zelfredzaamheid, wederkerigheid en kansen creëren**. We zetten in op **collectieve** vormen van ondersteuning, meer regie op resultaat en strategisch partnerschap.

We geloven in de kracht van onze inwoners. Individueel én samen. En verwachten dat ze waar mogelijk, zelf de regie nemen over hun leven. Dit betekent niet dat iedereen alles alleen hoeft te doen, maar wel dat we samen kijken naar wat iemand nog wél kan. We willen inwoners ondersteunen bij het versterken van hun eigen **veerkracht** en vaardigheden en er meer **in de wijken** voor elkaar te zijn. We werken aan communitybuilding. Daarmee zorgen we voor een **stevige sociale basis** en blijven onze voorzieningen toegankelijk voor wie ze écht nodig heeft.

We maken werk van **vakmanschap en samenwerking**. De inwoner blijft verantwoordelijk voor zijn vraag, proces en oplossing. We gaan meer uit van positieve gezondheid en een gezinsgerichte benadering, waarbij talenten en ontwikkelmogelijkheden centraal staan. Effectief en efficiënte af- en opschaling moeten ervoor zorgen dat ondersteuning tijdelijk en zo licht mogelijk blijft, ook bij maatwerkvoorzieningen. Professionals werken samen en erkennen elkaars expertise om tot duurzame oplossingen te komen. Door deze principes te borgen in alle fasen van de klantreis, versterken we de dienstverlening en zorgen we voor een effectieve, toekomstbestendige en houdbare Wmo met betere samenwerking en kwaliteitsborging.

We zetten in op **daadkrachtige sturing** binnen de Wmo door de directe toegang tot maatwerkvoorzieningen te beperken en de inzet van het voorliggend veld te vergroten. Alle hulpvragen komen eerst binnen in het voorliggend veld, met een hogere drempel voor maatwerkondersteuning. Er wordt strenger gestuurd op de noodzaak van een maatwerkvoorziening, met alternatieven zoals zelfredzaamheidsprogramma's voor huishoudelijke hulp en hulpmiddelen. We gaan bouwen aan strategische samenwerkingen in buurten, wijken en dorpen. En technologie, zoals AI en domotica, wordt ingezet om innovatieve, duurzame oplossingen te creëren. Daarnaast scherpen we contracten aan en komt er ruimte om te experimenteren.

In hoofdstuk 2 staan we eerst stil bij de historie, waar we vandaan komen en welke belangrijke keuzes er tot nu toe zijn gemaakt. In hoofdstuk 3 staat de noodzaak tot veranderen. Hierin staan de belangrijkste ontwikkelingen die we op ons af zien komen. Het antwoord op deze ontwikkelingen staat in hoofdstuk 4. In dit hoofdstuk schetsen we de kaders en onderliggende opdrachten om te komen tot een toekomstbestendige Wmo. In hoofdstuk 5 komen de financiën aan bod. We sluiten af in hoofdstuk 6 met de implementatie en borging. Want dit is de kaderstelling; de uitwerking volgt daarna. In bijlage 1 is toegevoegd welke uitgangspunten we hanteren. Bijlage 2 geeft een inhoudelijke beschrijving van de verschillende maatwerkvoorzieningen en in Bijlage 3 is opgenomen hoe we de resultaten van het beleidskader gaan monitoren en evalueren.

Het tot stand komen van dit beleidskader

Voor het antwoord op de ontwikkelingen die we op ons af zien komen hebben we met een brede vertegenwoordiging vanuit het maatschappelijke veld gesproken. We hebben gesprekken gevoerd met maatschappelijke partners die gespecialiseerd zijn in de problematiek rondom ouderen (somatiek en/of psychogeriatrisch), verstandelijke beperking, niet aangeboren hersenletsel (NAH), Maatschappelijke opvang en Geestelijke gezondheidszorg (GGz). Ook de partners die een belangrijke bijdrage leveren aan het versterken van de sociale basis, zoals via Zorg Voor Elkaar Breda, hebben we gesproken. De inwoners hebben we betrokken via de Wmo adviesraad en de seniorenraad. Er zijn twee bijeenkomsten geweest waarin diverse professionals, ook onze klantmanagers, zijn bevraagd. Ook is er (zowel intern als extern) gesproken met vertegenwoordiging op het terrein van Jeugd, Participatie, Verbeter Breda, betrokken ondernemers en de huisartsenzorggroep.

2

Ons beleid
sinds 2015

2. Ons beleid sinds 2015

In 2015 werden gemeenten verantwoordelijk voor meerdere taken die vanuit het Rijk en provincie werden gedecentraliseerd. De Wmo werd verbreed, de Participatiewet ingevoerd en Jeugdhulp kwam naar de gemeenten. Gemeenten kregen de taak inwoners op weg te helpen om meer mee te doen in de samenleving.

Vanuit de Wmo specifiek ligt er de taak om de sociale samenhang te bevorderen en algemeen toegankelijke voorzieningen beschikbaar te maken. En inwoners te ondersteunen in hun zelfredzaamheid en participatie. De focus ligt op meedoen in de maatschappij. Daarbij ligt de nadruk op wat de inwoner zelf kan met zijn netwerk. Als dat niet voldoende is, dan wordt er gekeken naar welke ondersteuning er vanuit de stad en het voorliggend veld is. Het voorliggend veld betreft de (algemene) Wmo voorzieningen die vrij beschikbaar zijn, voornamelijk in de wijken. Voorbeelden zijn maatschappelijk werk, inlooppunten of mantelzorgondersteuning. Pas als deze oplossingen niet passend zijn, wordt gekeken naar de mogelijkheid tot het inzetten van een maatwerkvoorziening. Voor een maatwerkvoorziening is altijd een indicatie nodig (een besluit van de gemeente). Voorbeelden van maatwerkvoorzieningen Wmo zijn huishoudelijke ondersteuning, individuele begeleiding, dagbesteding of hulpmiddelen zoals een rolstoel of scootmobiel. Ook woningaanpassingen en vervoersvoorzieningen zoals de deeltaxi behoren tot de maatwerkvoorzieningen.

Het huidige Wmo beleid is de afgelopen jaren vanuit de volgende keuzen ingericht:

1. Continuïteit van ondersteuning door inkoop van een breed aanbod van aanbieders

Voor de maatwerkvoorzieningen heeft Breda bij de invoering van de nieuwe taken vooral gekozen voor continuïteit van ondersteuning. Alle partijen die voldeden aan de contracteisen werden gecontracteerd met grote keuzevrijheid voor de inwoner. Dit heeft ertoe geleid dat we op dit moment veel contractpartners hebben.

2. Resultaatgericht werken

Resultaatgericht werken is voorop gezet. Dit betekent dat te behalen resultaten leidend zijn bij de inzet van ondersteuning.

3. Eén ingang - het netwerk Zorg voor elkaar Breda

Belangrijke keuze was de investering in het netwerk Zorg voor elkaar Breda (ZveB). Het eerste contactpunt voor onze inwoners. Met een duidelijke naam, website en telefoonnummer is ZveB herkenbaar. Iedereen wordt van een passend antwoord voorzien. ZveB is bekend met de verschillende ondersteuningsmogelijkheden in het voorliggend veld. We willen dat een vraag zo licht als mogelijk en zo zwaar als nodig wordt opgepakt. Bij een vraag voor Wmo ondersteuning gaat de vraag eerst naar maatschappelijk werk die hierbij samenwerkt met de klantmanager Wmo. Er wordt gekeken naar de juiste zorg en ondersteuning op de juiste plek, met voldoende aandacht voor voorliggende oplossingen. Met professionals en vrijwilligers werkt ZveB aan het bevorderen van zelfredzaamheid. Door ZveB worden veel Wmo vragen voorliggend al opgepakt. Dit leidt tot minder Wmo maatwerk en kosten.

4. Waardenetwerk Zelf- en Samenredzaamheid

Er is geïnvesteerd in het waardenetwerk Zelf- en Samenredzaamheid. Zorg voor elkaar Breda vormt de kern van dit waardenetwerk. Dit waardenetwerk bestaat uit partners, zoals maatschappelijk werk, die ondersteuning leveren en heeft als belangrijkste doel om te zorgen dat inwoners zelfredzaam blijven of worden. We zetten in op het versterken van vaardigheden en netwerkversterking van inwoners. Met onze partners kijken we kritisch welke activiteiten hier het meest aan bijdragen.

5. Beweging naar de voorkant en vakmanschap

De afgelopen jaren is er bij de zoektocht naar de inzet van de best passende ondersteuning veel aandacht geweest voor de 'beweging naar de voorkant'. Bij de 'beweging naar de voorkant' wordt vanuit positieve gezondheid en agogisch vakmanschap gericht gekeken naar de juiste zorg en ondersteuning op de juiste plek met als uitgangspunt zo licht als mogelijk en zo zwaar als nodig.

Na een kleinschalige verkenning van passende ondersteuning met alleen inzet vanuit het voorliggend veld, heeft een groot project in de stad plaatsgevonden met 400 vragen van inwoners voor ondersteuning. De belangrijkste conclusies hieruit zijn: laat de inwoner eigenaar zijn van zijn vraag en laat professionals vanuit verschillende disciplines samenwerken (vanuit de wijkteams met maatschappelijk werk). Dan merken we dat er innovatieve oplossingen gevonden worden, dat inwoners beter betrokken en meer tevreden zijn over hun oplossing en dat de ondersteuning en zorg in veel gevallen passender en tegen lagere kosten kan worden gerealiseerd.

Met de extra investering in het voorliggend veld is met name op de maatwerkvoorziening 'individuele begeleiding' veel bespaard. Dit is ook onderbouwd met een businesscase. Deze businesscase laat zowel een maatschappelijk als een groot financieel rendement zien. In het landelijke voorspelmodel zien we deze ontwikkeling ook terug. Daar zien we dat we in Breda bij de inzet van een maatwerkvoorziening begeleiding onder het landelijk gemiddelde zitten. Deze beweging kunnen we alleen vormgeven in samenwerking met sociale partners in de stad én onze inwoners.

6. Ombuiging klantreis Wmo

Met de ombuiging van de klantreis waarbij het maatschappelijk werk het eerste aanspreekpunt is geworden bij een vraag, is de 'beweging naar de voorkant' in de klantreis nog beter geborgd. De ingang voor een Wmo vraag loopt via maatschappelijk werk met brede focus op mogelijkheden die het voorliggend veld te bieden heeft. Maatschappelijk werk en klantmanagers Wmo werken in duoschap bij de ondersteuning van de inwoner in de zoektocht naar een passende oplossing. De toegang tot de maatwerkvoorzieningen (het besluit) is belegd bij de medewerkers van gemeente Breda.

Elke inwoner heeft hierin een rol om zelf actief te werken aan zijn fysieke en mentale gezondheid als ook sociaal actief te blijven. Mochten er vragen zijn voor ondersteuning, dan luisteren we en helpen we de inwoner op weg in plaats van het probleem uit handen te nemen. We kijken naar hoe we inwoners zo goed mogelijk kunnen helpen om dingen zelf, samen met hun netwerk of met ondersteuning van een vrijwilliger, te kunnen blijven doen. En we spreken inwoners aan om bij te dragen naar vermogen. Daardoor blijven mensen langer zelf actief, worden ze minder snel afhankelijk en kunnen ze zelf langer regie blijven voeren over hun eigen leven.

7. Beweging van Beschermd wonen naar ambulante Wmo

Voor het onderdeel Beschermd wonen is geïnvesteerd in de beweging naar ambulante Wmo. Hiermee is het aantal inwoners Beschermd wonen de afgelopen jaren flink gedaald. Dit heeft er wel toe geleid dat er meer ambulante maatwerkondersteuning wordt ingezet.

8. Investeren samenwerking medisch domein

We investeren in de samenwerking met het medisch domein (zorgverzekeraar en zorgkantoor CZ, de huisartsengroepen en de wijkverpleging) met een goede focus op de juiste zorg en ondersteuning op de juiste plek. Inmiddels is aan elke huisartsenpraktijk een maatschappelijk werker via Zorg voor elkaar gekoppeld waarbij de lijntjes naar de Wmo kort zijn. Maatschappelijk werk staat hierbij ook in verbinding met de wijkverpleging. Met de komst van het Gezond en actief leven akkoord (GALA) is deze lokale samenwerking verstevigt en met de komst van het Integraal zorg akkoord (IZA) versterken we de samenwerking ook in de regio en verbreden we de samenwerking met meerdere partners, denk aan het ziekenhuis en de apotheken. Naast de goede afstemming staat daarbij ook centraal dat we zorgen dat de inwoner weer verder kan, zo licht als het kan en met meer zorg en ondersteuning als het moet.

Er doen zich daarbij ook dilemma's voor. Verlaging van de druk op verpleging en ziekenhuiszorg kan tot verhoging van de druk op de Wmo leiden.

3

**Noodzaak tot
veranderen**

3. Noodzaak tot veranderen

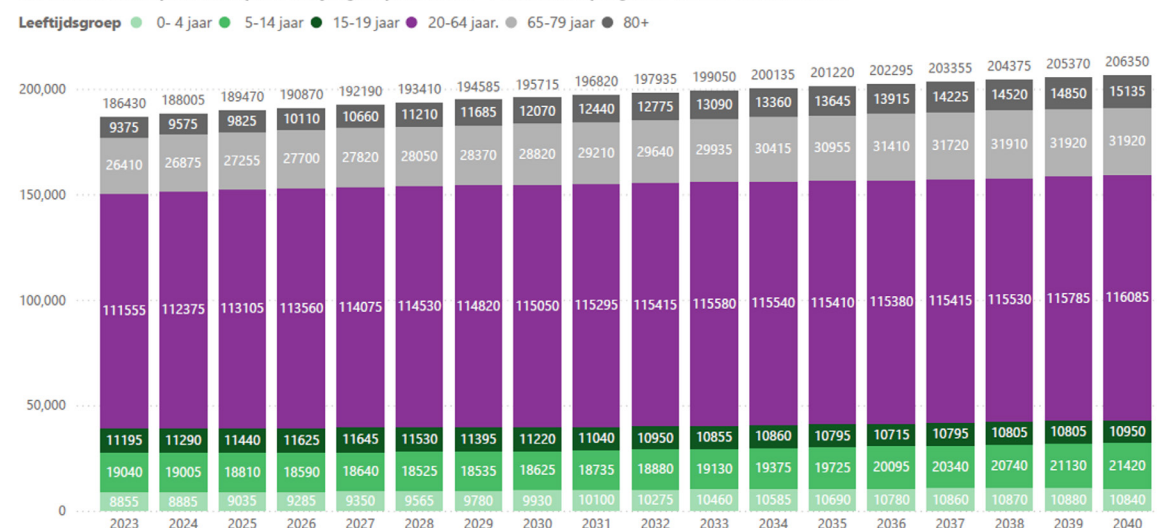
De volgende zes grote ontwikkelingen hebben grote impact op de lokale Wmo en dwingen tot aanpassingen.

3.1. Toenemende hulpvragen en druk op bestaanszekerheid

Net als in veel gemeenten in Nederland zit Breda in een demografische transitie. We verwachten een bevolkingsgroei naar 206.000 inwoners in 2040. Deze groei kenmerkt zich hoofdzakelijk door groei als gevolg van migratie.

Driedubbele vergrijzing is in Breda al een feit. Zowel het aandeel 65-plussers als 80-plussers neemt toe en er is een dip in het aantal 20-minners. Anno 2023 is nog 21% van de totale bevolking jonger dan 20 jaar en 19% 65 jaar of ouder. In 2040 zijn er meer 65-plussers (23%) dan inwoners jonger dan 20 jaar (21%)

Verwacht aantal personen per leeftijdsgroep in Breda - Provinciale prognose Noord-Brabant 2023

De stijging in specialistische ondersteunings- en hulpvragen is het gevolg van een ouder wordende bevolking. Méér inwoners hebben vaker én langer ondersteuning nodig.

De vraag naar ambulante ondersteuning voor inwoners die problemen ervaren stijgt. Terwijl de mogelijkheden voor ondersteuning in het eigen netwerk afnemen in relatieve zin onder anderen omdat sociale verbanden verdunnen. We constateren ook

dat inwoners sneller om hulp vragen.

Niet alleen de groep ouderen neemt toe. Ook het aantal inwoners dat kampt met (sociaal) psychische klachten en hiervoor bij het medisch en sociaal domein voor behandeling en ondersteuning aanklopt, neemt toe. De complexiteit van de vragen wordt steeds groter. Tegelijkertijd zijn de intramurale opnameplekken afgenomen. Dit heeft ertoe geleid dat huisartsen en met de name de GGz (ambulante behandeling en ondersteuning) overbelast zijn geraakt. Terwijl de insteek is dat inwoners met psychische problemen onderdeel uit blijven maken van de samenleving en wonen in de wijk.

De noodzaak om de steeds hogere druk op het medische domein en verpleging en verzorging te verminderen, leidt onvermijdelijk ook tot grotere druk op ondersteuning vanuit het gemeentelijke domein. Ook de noodzaak voor (o.a. gezondheids-) preventie versterkt die druk. Leefstijl leidt daarmee ook tot toename van hulpvragen voor de Wmo. In Breda heeft bijna de helft van de volwassenen overgewicht en beweegt niet genoeg. De verwachting is dat het percentage inwoners van Nederland met overgewicht zal oplopen tot 64%. Ook moeten we aandacht hebben voor stress, roken (vape), drugsgebruik, overmatig drankgebruik en mentale gezondheid (onder jongeren). Tevens neemt het aantal mensen met dementie toe. Op dit moment wonen er 3.300 mensen met dementie in Breda, over 5 jaar zullen dit er 3.700 zijn en in 2050 bijna een verdubbeling: 6.100 mensen in Breda (bron: bredaincijfers).

We zien dat voor een toenemend aantal Bredanaars de bestaanszekerheid onder druk komt te staan. Bestaansonzekerheid en de hieraan gerelateerde chronische stress gaan vaak samen met een slechtere gezondheid, die weer negatief doorwerkt op de maatschappelijke participatie (niet meedoen) en dit leidt tot meer zorggebruik. Het bijkomend effect is dat er meer vragen naar Wmo-ondersteuning ontstaan.

3.2. Toename eenzaamheid

Eenzaamheid is een steeds groter wordend probleem. Individualisering is toegenomen. Er is een afname in verbondenheid met elkaar. Liefst 73.810 mensen hebben er last van: 49 procent van alle volwassenen. Van de 65-plussers in Breda voelt 51% zich eenzaam. Eenzaamheid vormt een belangrijke uitdaging voor de komende jaren, aangezien het grote gevolgen heeft voor de samenleving. Mensen die eenzaam zijn, hebben vaker uiteenlopende klachten, zoals zelfverwaarlozing, suïcide, verslavingen, depressie, dementie, stress, slaapproblemen of hartproblemen (Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, 2022). Het verminderen of voorkomen van eenzaamheid voorkomt zwaardere zorgvormen doordat de eerdergenoemde klachten zich anders opstapelen (Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, 2022).

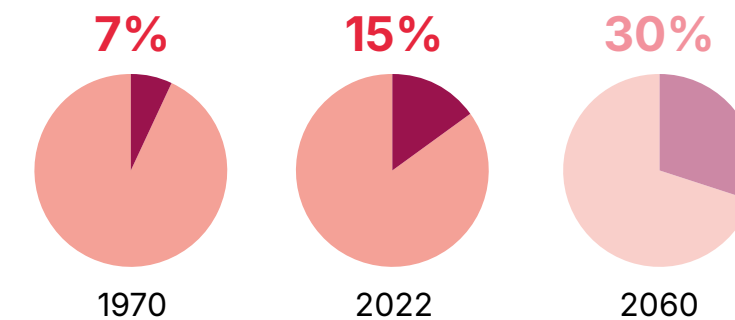
3.3. Personeelstekorten, afname vrijwilligers en mantelzorgers

Eén van de belangrijkste uitdagingen op het vlak van maatschappelijke ondersteuning is het tekort aan personeel in de zorg. Het is op dit moment al een grote uitdaging en blijft naar verwachting toenemen. De gevolgen zijn zichtbaar. We zien dat steeds meer inwoners geen huisarts hebben. Ziekenhuizen, thuiszorg en woonzorginstellingen hebben tekorten aan verpleegkundigen. Ziekenhuizen zetten maximaal in om iemand zo snel mogelijk thuis te laten ondersteunen. Hierdoor neemt de druk op het Sociaal Domein en de Wmo toe. De wachtlijsten voor de huishoudelijke hulp, jeugdhulp en GGz zijn hoog. In de afgelopen zomers zagen we een tekort aan huishoudelijke hulpen en wijkverpleegkundigen, waardoor dienstverlening tijdelijk stopte. Ook bij behandelaren van psychische problematieken en ziekten zien we dat de vraag veel groter is dan het aanbod. Hierdoor ontstaan wachtlijsten, lopen intussen de problemen op en wordt naar de Wmo gekeken voor (tijdelijke) ondersteuning. Op dit moment werkt één op de zeven werkenden in de zorg. Met de toenemende vraag zou één op de vier werkenden in 2040 in de zorg moeten werken. Het is niet realistisch dat zo veel mensen in de zorg aan de slag gaan. Daarnaast zijn deze mensen

ook hard nodig in andere sectoren zoals het onderwijs, de bouw en de techniek. We zien ook dat het tekort aan arbeidskrachten ervoor zorgt dat mensen langer blijven werken en meer uren moeten maken, waardoor mantelzorg steeds minder vanzelfsprekend wordt.

Naast de formele inzet, zien we ook dat het steeds lastiger wordt om vrijwilligers te vinden. De mogelijkheden voor ondersteuning in het eigen netwerk nemen naar verhouding af doordat het aantal (beschikbare) mantelzorgers minder hard stijgt dan het aantal ouderen.

Percentage van de beroepsbevolking werkzaam in de zorg

Bron: WRR

3.4. Tekort aan woningen en nieuwe woonvormen

Behalve een veranderende samenstelling van de Bredase bevolking, wonen meer mensen alleen en wordt er verwacht dat mensen langer thuis wonen. Er is meer vraag naar nieuwe woonvormen waar mensen elkaar makkelijker kunnen ontmoeten en zo elkaar kunnen ondersteunen. Maar ook voor inwoners met een zorg en/of ondersteuningsvraag is geschikt wonen belangrijk. Dit geeft druk op geschikte woningen in een markt waar andere woonvormen nog schaars zijn. Het tekort aan geschikte woningen heeft ook consequenties voor de leefsituatie van mensen: de kans op uitsluiting en dakloosheid neemt toe.

3.5. Sociale en technologische ontwikkelingen

We leven in een wereld waar de technologische ontwikkelingen elkaar snel opvolgen. Steeds meer wordt persoonlijke dienstverlening vervangen door technologie. Dat is deels een oplossing voor het tekort aan personeel. Het is toegankelijker en vaak ook goedkoper. Maar het vraagt wel wat van inwoners, zowel op taal als digitale vaardigheden. Digitale inclusie is belangrijk. Inwoners die niet vertrouwd zijn met moderne technologieën, of die geen toegang hebben tot internet en digitale hulpmiddelen, kunnen extra geïsoleerd raken. Het bevorderen van digitale vaardigheden en het verbeteren van de toegankelijkheid van technologie voor deze inwoners kan hen helpen om in contact te blijven met familie en vrienden, toegang te krijgen tot essentiële diensten en deel te nemen aan online gemeenschappen.

3.6. Landelijk beleid biedt onvoldoende oplossingen

Het budget voor de Wmo ontvangen gemeenten vanuit het Rijk. Dit budget is de afgelopen jaren niet meegegroeid met het aantal inwoners dat gebruik maakt van de Wmo ondersteuning. Onder andere hierdoor ontstaan er doorlopend tekorten op de Wmo. Ondanks dat wij in deze bestuursperiode uit eigen middelen het budget hebben verhoogd.

De stijging aan de vraagkant ligt vooral op het terrein van ondersteuning in het dagelijks leven, zoals bijvoorbeeld hulp bij het voeren van het huishouden. Een belangrijke oorzaak hiervoor is de lage eigen bijdrage voor de Wmo ondersteuning die nu niet inkomensafhankelijk is. Dit staat op gespannen voet met de oorspronkelijke gedachte van de Wmo, om mensen naar draagkracht te ondersteunen. Al langere tijd wordt gesproken over een wetswijziging om de eigen bijdrage in de toekomst weer inkomens- en vermogensafhankelijk te maken met een hogere drempel. Door voortdurend uitstel (huidige prognose: 2027) van deze wetswijziging wordt dit knelpunt onvoldoende opgelost voor de gemeenten.

Ook is er de vrees dat het concept voorstel de toegenomen vraag naar ondersteuning op basis van de Wmo niet voldoende zal afbuigen om de houdbaarheid en betaalbaarheid van de huidige Wmo structureel vol te kunnen houden. De nieuwe inkomens- en vermogensafhankelijke bijdrage leidt bovendien ook tot minder rijksinkomsten.

Voor de 'beweging naar de voorkant' in de zorg zet het Rijk nu volop in met het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Integraal Zorgakkoord (IZA) om preventief gedrag bij onze inwoners te stimuleren en innovatie te bevorderen. Om zo de zorg voor de toekomst goed, toegankelijk en betaalbaar te houden. Daarbij wordt nadrukkelijk gekeken naar wat de inwoner zelf kan en wat met ondersteuning vanuit het sociaal domein (met name de Wmo). Dit betekent een beweging vanuit het medisch naar het Sociaal Domein. Hierdoor neemt de druk op de Wmo ook toe.

Veel voorzieningen vanuit andere wetgeving worden op landelijk niveau afgebouwd. Zoals al vermeld wil de rijksoverheid de toestroom naar verpleeghuizen beperken en bestaande capaciteit bevriezen, terwijl de vraag naar deze intramurale plekken voor ouderen verdubbeld. Maar ook de plekken binnen de Wet langdurige zorg (Wlz) voor de GGz staan onder druk. De toestroom vanuit de Wmo naar deze Wlz plekken is in de praktijk groter dan het Rijk had beoogd. Ook andere intramurale woonplekken, zoals gehandicaptenzorg en Beschermd Wonen, blijven alleen beschikbaar voor mensen met de zwaarste problematiek.

De ambulantisering is zover doorgevoerd, dat we steeds meer zorg voor en overlast ervaren van mensen met onbegrepen gedrag in de wijken. We missen op dit moment in de regio voldoende passende verblijfsvoorzieningen. Mede als gevolg hiervan is de dag- en nachtopvang van de Doorstroomvoorziening (DSV) overvol.

Jurisprudentie zorgt ervoor dat we niet altijd echt in de geest van de Wmo kunnen handelen. In de jurisprudentie uitspraken is er weinig aandacht voor het eigenaarschap van de inwoner en wordt gedacht in volledig herstel met overheidsondersteuning, in plaats van leren omgaan met en accepteren van de fysieke, mentale en of sociale problemen. Terwijl de geest van de Wmo daar wel op is gericht.

4

Kaders en opdrachten

4. Kaders en opdrachten

Vanuit de Wmo hebben we gekeken naar de keuzes die in het verleden zijn gemaakt (zie hoofdstuk 2) en voor welke uitdagingen wij staan om de Wmo toekomstbestendig te maken (hoofdstuk 3). In dit hoofdstuk geven wij de kader stellende antwoorden.

Uit de analyse en de gesprekken die we hebben gevoerd concluderen we dat we met name op de volgende drie kaders het verschil kunnen maken en dat daar de kansen liggen om de Wmo toekomstbestendig te houden:

- 1. Versterken veerkrachtige inwoners, in betrokken wijken via het versterken van de sociale basis, met als uitgangspunt meer naar collectief.**
- 2. Vakmanschap en de kracht van samenwerken versterken.**
- 3. Doel- en resultaatgerichte regie en sturing (daadkrachtige sturing).**

Voor de toenemende hulpvragen, de druk op de bestaanszekerheid, toenemende eenzaamheid, afnemende beschikbaarheid van ondersteuning en hulpaanbod is het belangrijk dat we meer insteken op het versterken van veerkrachtige inwoners, betrokken wijken en een sterke sociale basis (kader 1).

Investeren in goed vakmanschap van professionals, inzetten op een efficiënte inzet van beschikbare ondersteuning en meer aandacht creëren voor het efficiënt af- en opschalen en de juiste zorg en ondersteuning op de juiste plaats zijn belangrijk. Dit komt terug in kader 2 waarbij een goede samenwerking en daarop investeren een randvoorwaarde is.

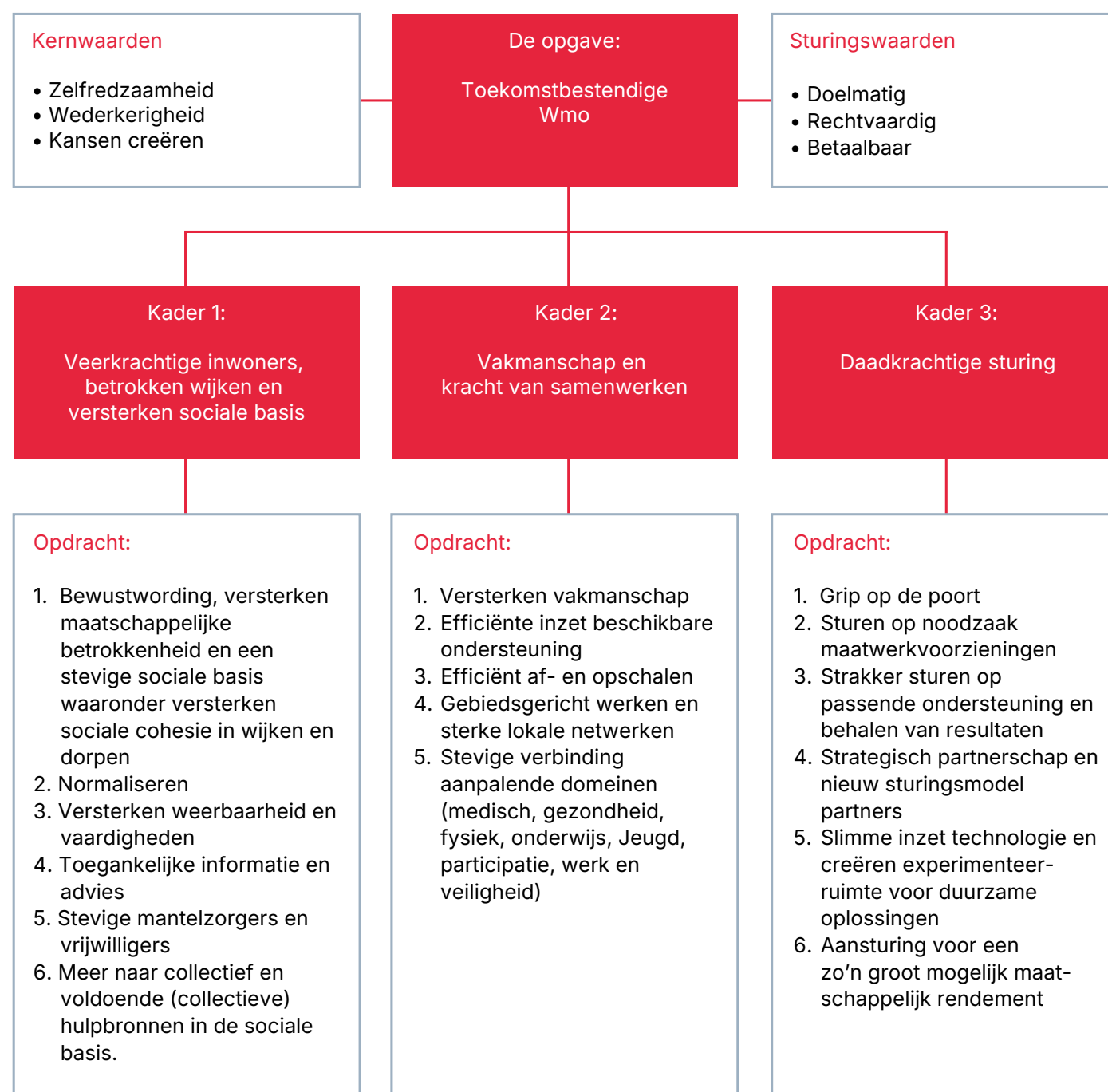
Kader 3 richt zich op meer grip op de poort, sturen op de noodzaak van een maatwerkvoorziening, slimmere inkoop (nieuw sturingsmodel) en het creëren van experimenteerruimte. Essentieel om de toenemende druk op zowel de vraag en uitgaven als op het tekort op personeel en de kosten beheersbaar te houden.

Voor het tekort aan woningen en nieuwe woonvormen is het belangrijk dat we goed in verbinding staan met het fysieke domein en ook daar de samenwerking opzoeken (kader 2). Bijvoorbeeld via het Woon-Zorg Pact. Maar ook via inrichting van onze openbare ruimte en wijkvoorzieningen.

Het antwoord op de sociale en technologische ontwikkelingen vinden we met name in kader 1 en 3, waarbij we insteken op het verbeteren van vaardigheden, toegankelijkheid van technologie en aandacht hebben voor slimme inzet van technologie.

De ontwikkelingen op het landelijk beleid maken het nodig om nog meer te sturen op de noodzaak van een maatwerkvoorziening en het creëren van een sterke sociale basis. Hiervoor ligt een belangrijke basis in kader 3 en ook kader 1 en 2 dragen daaraan bij.

In onderstaand schema zijn de drie kaders met onderliggende opdrachten weergegeven. Daarna wordt per kader beschreven waar we naartoe gaan en wat we gaan doen.

Kader 1: (Veer)krachtige inwoners, betrokken wijken en versterken sociale basis

We groeien naar een uitvoering van de Wmo waar mensen nog beter geactiveerd worden en nog beter in zelfstandigheid gebracht worden. We streven naar buurten en wijken waar mensen naar elkaar omkijken en elkaar ondersteunen. Waar mensen geaccepteerd worden en waar iedereen naar vermogen kan meedoen. We gaan een groter beroep doen op de maatschappij. We willen een sterke sociale basis, in de eigen straat en buurt, waar mensen op terug kunnen vallen als het (even) niet zo goed gaat, waar mensen eigenaarschap pakken op hun eigen vraagstukken en oplossingen.

Onder de sociale basis verstaan we het netwerk van persoonlijke relaties (familie, vrienden en burens), sociale netwerken (vrijwilligers, buurtactiviteiten en gemeenschappen) en buurtvoorzieningen (buurtcentra en laagdrempelige ondersteuning) die elkaar ondersteunen. Dit is de omgeving waarin inwoners dagelijks leven: familie, vrienden, burens en sociale netwerken. Een goed functionerende sociale basis zorgt ervoor dat inwoners elkaar ondersteunen en veel hulpvragen in de eigen omgeving kunnen worden opgelost.

Als ondersteuning nodig is, dan is deze zo licht als het kan en we zetten in op tijdelijkheid. Dit omdat we de weg naar zelfstandigheid centraal zetten en omdat we beperkt zijn in capaciteit en de geschetste ontwikkelingen (met namen demografie, gezondheid en arbeidsmarkt) de knelpunten verder doen toenemen. We bewegen verder van 'zorgen voor' naar nog beter 'zorgen dat' mensen individueel en met elkaar beter voor zichzelf en elkaar kunnen zorgen. Wij werken aan een Breda waarin inwoners zelfredzaam en veerkrachtig zijn en waarin de nadruk ligt op het versterken van hun eigen fysieke, mentale en sociale gezondheid. Bewustwording in termen van "later is nu" en wat iemand zelf kan doen om te anticiperen op toekomstige ontwikkelingen. Het zo goed mogelijk zelf en gezamenlijk opvangen van tegenslagen en het 'normaliseren' van hulp- en ondersteuningsvragen zijn hierin belangrijk, zodat de

hulp terecht komt bij de inwoners die dat het hardste nodig hebben. We vinden het belangrijk dat iedere inwoner handvatten heeft voor een gezonde leefstijl. Gezond en actief leven draagt bij aan het voorkomen van eventuele toekomstige problemen. Hier ligt de verbinding met de gezondheidsvisie waarin de ambitie voor een gezond en actief leven is uitgewerkt.

Het is onze ambitie om in 2027 een passend mantelzorg- en vrijwilligersbeleid te hebben. In 2027 zijn alle lichte vormen van ondersteuning in het voorliggend veld geregeld. Er zijn voldoende hulpbronnen die ervoor zorgen dat dure maatwerkvoorzieningen worden voorkomen. Hierbij zijn collectieve en wijkgerichte oplossingen het uitgangspunt en financieren we alleen die activiteiten die bewezen rendement opleveren en maatwerkvoorzieningen voorkomen. Er is ook veel aandacht voor preventie en vroegsignalering.

Wat we gaan doen

We werken de komende jaren de volgende opdrachten uit:

1. Bewustwording, versterken maatschappelijke betrokkenheid en een stevige sociale basis, waaronder versterken sociale cohesie in wijken en dorpen

We maken een heldere boodschap met uitleg over wat de inwoner zelf kan doen, wat wij van onze inwoners verwachten en wat de inwoner mag verwachten als hij een vraag stelt aan de Wmo. We zetten in op gedragsverandering en cultuuromslag bij inwoners. In onze kernboodschap verweven we het maatschappelijke belang om iets te doen voor een ander (omkijken naar elkaar). We faciliteren het bouwen aan veerkrachtige gemeenschappen met focus op het op gang brengen van samenredzaamheid. Niet alleen voor het oplossen van vragen, maar ook op het voorkomen van vragen. We verbinden communitybuilders aan laagdrempelige inlopen. We verbinden betrokken ondernemers aan communitybuilding en bekijken of hun organisatiekracht waarde kan toevoegen in het creëren van stevige lokale netwerken. We stimuleren netwerken op niveau van straten en buurten en we stimuleren het creëren van voorzorgcirkels bij ouderen, waarbij mensen die bij elkaar in de buurt wonen bereid zijn om elkaar te helpen als dat nodig is.

2. Normaliseren

In onze kernboodschap verweven we het normaliseren. Daarbij benadrukken we dat ongemak en hobbels bij het leven horen. De focus ligt op het leren omgaan met en accepteren van de fysieke, mentale en of sociale problemen, in plaats van volledig herstel met ondersteuning. We schenken nadrukkelijk aandacht aan het normaliseren van mentale problematiek.

3. Versterken weerbaarheid en vaardigheden

We zetten in op het aanleren van vaardigheden die inwoners zelfstandiger maken. Dit zijn zowel fysieke, mentale als sociale vaardigheden. En hierbij hebben we aandacht voor de ontwikkelmogelijkheden van de inwoner. Netwerkversterking nemen we hierin mee. Hoe versterk je het sociale vangnet en de sociale vaardigheden.

4. Toegankelijke en laagdrempelige informatie en advies

Alle inwoners die een zorg- en hulpvraag hebben, kunnen deze stellen op een locatie in de nabije omgeving (pantoffelafstand). Wij zetten in eerste instantie in op het faciliteren van de inwoner om het zelf te regelen, al dan niet met ondersteuning om de vaardigheden of het eigen netwerk te versterken. We stellen heldere informatie beschikbaar over wat elke inwoner zelf kan doen. Deze informatie bevat ook handvatten en tools voor het 'later is nu' en handvatten om de eigen vaardigheden te verbeteren en/of het eigen netwerk te versterken.

5. Stevige mantelzorgers en vrijwilligers

We verkennen de mogelijkheden voor een mantelzorgplein Sociaal domein waarbij we inzetten op erkennen, herkennen, versterken en balans van mantelzorgers. In het klantproces komt meer aandacht voor (preventief) ondersteunen van mantelzorgers. Niet alleen bij overbelasting. Nu zijn ze vaak te laat in beeld bij overbelasting. Om mantelzorgers te ontlasten verkennen we de mogelijkheden van een laagdrempelige dagbesteding, mogelijk gekoppeld aan maatschappelijke stage. Hierbij sluiten we aan bij talenten van inwoners. Samen met vrijwilligersorganisaties, vrijwilligers en potentiële vrijwilligers onderzoeken we op welke wijze zij ondersteund, gestimuleerd en gewaardeerd willen worden. Hierbij onderzoeken we ook hoe de mantelzorgwaardering meer impact voor de toekomst kan hebben waarbij plezier, geluk en positieve eigen ontwikkeling voor de jonge mantelzorger centraal staat.

We verankeren de waarde van mantelzorg- en vrijwilligerstaken in werkgeverschap. Voor potentiële toekomstige vrijwilligers die de pensioengerechtigde leeftijd naderen maken we een koppeling met onze maatschappelijke organisaties. Onze ambitie is om hierover gerichte afspraken te maken met betrokken ondernemers waarbij deze potentiële vrijwilligers in de laatste jaren van hun werkloopbaan al kennis en ervaring kunnen opdoen met het doen van vrijwilligerswerk.

6. Meer naar collectief en voldoende (collectieve) hulpbronnen in de sociale basis in nabijheid

De vragen van de inwoners hebben vaak ook overeenkomsten met vragen van andere inwoners. In de oplossing kunnen deze vragen voor een deel gebundeld worden. Dat heeft ook de meerwaarde van herkenning dat ook anderen met een soortgelijke vraag rondlopen. Een bijvangst bij het ontwikkelen van groepsaanbod is dat er buiten de groep makkelijker contact is wat weer bijdraagt aan het versterken van een sociale basis en voorkomen van eenzaamheid.

We stemmen het aanbod in het voorliggend veld en het aanbod van maatwerkondersteuning beter op elkaar af. Hierbij sluiten we zoveel mogelijk aan bij de vraag en behoeften van de inwoner. We kijken hierbij gericht naar wat er in de afschaling van een maatwerkvoorziening (extra) nodig is aan hulpbronnen in het voorliggend veld zodat de vraag ook daar opgepakt kan worden. Collectiviteit is hierbij een uitgangspunt. We creëren meer vormen van dagbesteding voorliggend in de wijk en koppelen deze daar waar kan aan ontmoetingsplekken.

We verbreden de waakvlamfunctie van het voorliggend veld voor mensen met mentale en cognitieve problematiek. Er komt meer aandacht voor ondersteuning in het voorliggend veld voor inwoners met een migratieachtergrond en taalachterstand. We kijken gericht welke preventieve activiteiten toegevoegd moeten worden om de meest kwetsbare groepen te bereiken.

Kader 2: Vakmanschap en kracht van samenwerken

Goed vakmanschap gaat over hoe professionele medewerkers in het vak staan, de inzet en het effect van interventies, het werken aan vernieuwing, verbetering van de dienstverlening en het onderhouden van de vakbekwaamheid. Hierbij zijn de volgende punten belangrijk:

➤ **Eigenaarschap over vraag, proces en resultaat is en blijft van de inwoner.**

De vraag, probleem en oplossing blijft van de inwoner. Die nemen we niet over.

➤ **De klantbenadering en oplossing is gericht op positieve gezondheid en gezinsgerichte benadering**

De klantbenadering is gericht op wat iemand nog wel kan, welke talenten de inwoner heeft, waar zit de ruimte voor ontwikkeling, aansluitend bij de leefwereld en motivatie van de inwoner.

➤ **Blijvend aandacht voor efficiënt af- en opschalen in alle lagen van het klantproces.**

Er is blijvend aandacht voor de juiste zorg en ondersteuning op de juiste plek, zo licht als mogelijk en zo zwaar als nodig, dus ook als er een maatwerkvoorziening is ingezet. Professionele ondersteuning is in principe tijdelijk en zo kortdurend als mogelijk.

➤ **Erkenning van elkaars vakmanschap.**

Bij het zoeken naar de oplossing door de inwoner trekken we samen op als er meerdere professionals betrokken zijn.

We willen naar een Wmo waarin goed vakmanschap en een betere samenwerking toegepast en geborgd is in alle lagen van de klantreis.

Wat we gaan doen

We werken de komende jaren aan de volgende opdrachten:

1. Versterken vakmanschap

We verwachten van professionals dat ze een integrale blik hebben op gezinsbenadering. Want uiteindelijk groeien we toe naar een benadering van 0 tot 100. We verwachten dat ze flexibel, integraal en toekomstgericht werken, dat zij hun vakkennis blijven ontwikkelen en outreachend werken (vinden van de meest kwetsbaren). Onder outreachend werken verstaan we in ieder geval: wees present, oprechte betrokkenheid, goed luisteren en langdurig verbonden zijn aan een gebied, school of plek. Tevens verwachten we van professionals dat ze vaardig zijn om de doorbraakmethode toe te kunnen passen. Daar waar het waarde kan toevoegen in het ondersteuningsproces stimuleren we de inzet van ervaringsdeskundigen. Professionals hebben aandacht voor preventie en vroegsignalering. We vinden het belangrijk dat professionals signalen herkennen en proactief problemen en risico's opsporen op verschillende levensdomeinen (o.a. fysiek, cognitief, mentaal, sociaal, omgeving).

2. Efficiënte inzet beschikbare ondersteuning

Wij versterken de integraliteit van onze dienstverlening. Hierdoor wordt de dienstverlening effectiever. Organisaties en professionals staan meer met elkaar in verbinding en sluiten door integraal te kijken, ook beter aan bij de vragen van onze inwoners. Inwoners die gebruik maken van specialistische ondersteuning hebben één centraal aanspreekpunt, ook als de hulpvraag meerdere leefgebieden omvat. We maken onderscheid tussen eenvoudige, meervoudige en meervoudige complexe vragen. Onze processen richten we zo in dat eenvoudige vragen ook snel afgehandeld kunnen worden. Meervoudige vragen krijgen die integrale benadering die nodig is. Ter bevordering van het domein overstijgend werken bekijken we of het hanteren van een leercurve binnen een lerend netwerk helpend kan zijn. Vanuit verschillend vakmanschap samen optrekken levert meer op. We borgen het werken in duoschap (combineren expertise) daar waar het waarde toevoegt.

We zorgen voor een goede aansluiting 18-/ 18+. We investeren erin dat professionals elkaar (leren) kennen. Leerbijeenkomsten kunnen hierbij helpen. We halen zoveel mogelijk dubbelingen uit de dienstverlening.

3. Effectief en efficiënt af- en opschalen

Voor een toekomstbestendige Wmo is het belangrijk dat inwoners niet onnodig lang gebruik maken van een maatwerkvoorziening. Ook is het belangrijk dat tijdig de juiste ondersteuning wordt ingezet. We zien namelijk ook dat maatwerkondersteuning in sommige gevallen te laat wordt ingezet waardoor het traject waarin de maatwerkondersteuning loopt onnodig langer duurt dan wanneer we er eerder bij waren geweest. We borgen een waakvlamfunctie in onze processen: In afbouw na intensiever traject standaard zes maanden waakvlam vanuit maatwerk en juist in die periode overdracht naar voorliggend veld. Voor groepen die blijvende ondersteuning nodig hebben bekijken we of de ondersteuning standaard in het voorliggend veld geborgd kan worden in combinatie met een structurele waakvlam en bijval van expertise maatwerkaanbieder.

We gaan meer aandacht schenken aan signalering en ook beter vastleggen wat er gesignaleerd wordt en hoe we hier opvolging aan geven. We gaan experimenteren met een consultatiefunctie waarin expertise vanuit relevante professionals geborgd is. Deze consultatiefunctie moet ervoor zorgen dat er snel en vanuit verschillende invalshoeken expertise geconsulteerd kan worden en er meer vertrouwen komt in het gericht af- en opschalen. We onderzoeken of een dergelijke functie waarde kan toevoegen bij het efficiënt af- en opschalen. We schenken meer aandacht aan duurzaam landen in het voorliggend veld voor groepen die uit ontwrichte situaties komen. De praktijk leert dat er kansen tot afschaling zijn, maar dat deze groepen net wat meer ondersteuning nodig hebben om tot een duurzame oplossing te komen (tijd en aandacht). Binnen het efficiënt af- en opschalen gaan we meer focus leggen op het samen optrekken tussen maatschappelijk werk en maatwerkaanbieders.

We bouwen prikkels in de contracten. Samenwerkingsafspraken borgen we in onze processen. Mogelijkheden tot afschalen wordt een standaard bespreekpunt in de evaluaties binnen de inzet van maatwerkondersteuning. Maatschappelijk werk krijgt een grotere rol bij de evaluaties en kijkt gericht mee naar welke mogelijkheden tot afschalen er zijn.

4. Gebiedsgericht werken en sterke lokale netwerken

We zetten in op gebiedsgericht werken en sterke lokale netwerken, waar mogelijk samen met de Stevige lokale teams (SLT's) Jeugd. We organiseren de ondersteuning in het sociaal domein dicht bij de inwoner, in wijk en dorp. Toegesneden op wat de wijk nodig heeft, sterke lokale netwerken met herkenbare gezichten vanuit verschillende disciplines en vakmanschap. We verbeteren de samenwerking met de informele netwerken. We zetten in op samenwerking, niet alleen met professionals, maar ook met de inwoners en hun sociale netwerken. We gaan in gesprek met betrokken ondernemers om te bezien of hun organisatiekracht waarde kan toevoegen bij het creëren van sterke lokale netwerken. We verbinden communitybuilding aan de sterke lokale netwerken.

5. Stevige verbinding aanpalende domeinen; medisch, gezondheid, fysiek, onderwijs, Jeugd, participatie, werk en veiligheid.

Medisch domein en Wet langdurige zorg

We blijven, naast IZA, investeren in de samenwerking met zorgverzekeraar CZ, huisartsen, wijkverpleging en GGZ met als doel de juiste zorg en ondersteuning op de juiste plek. We schenken gericht aandacht aan onze boodschap op normaliseren richting ziekenhuisspecialisten en medische professionals. Onze kernboodschap brengen we nadrukkelijker bij hen onder de aandacht zodat niet alle inzet leidt tot een extra Wmo aanvraag. De waarde van Wmo ondersteuning nemen we mee in de gesprekken met CZ en de landelijke lobby.

Ambitie: Kostenbesparing in de Wlz terug laten vloeien naar de Wmo. Er komt meer aandacht voor de aansluiting Wlz en Wmo bij de overgang 18-/18+ met als doel de overgang soepeler te laten verlopen.

Fysiek domein

De verbinding met het fysieke domein maken we krachtiger. Via de Woonvisie sturen we zoveel mogelijk aan op een verdeling van woonvormen en groepen in de stad. We sturen aan op collectieve woonvormen waarbij inwoners elkaar ondersteunen. Via de inrichting van de buitenruimte, referentienormen, het groenkompas en landelijke leidraden, geven we invulling aan een inclusieve en toegankelijke openbare ruimte die uitnodigt om gezond te leven en elkaar te ontmoeten. Dat komt bijvoorbeeld terug in ons streven om een dementievriendelijk stad te zijn.

Onderwijs en Jeugd

Aandacht voor bewustwording, normaliseren en verantwoordelijkheid nemen begint al op een vroege leeftijd. We gaan meer verbinding leggen met scholen. We gaan gericht kijken naar de mogelijkheden van maatschappelijke stages en koppelen deze aan de uitvoeringsprogramma's van de waardenetwerken. We gaan met scholen in gesprek over het integreren van de maatschappelijke opgave en bewustwording daarop in de lesprogramma's. Bij een ondersteuningsvraag kijken we naar het hele gezin. We zorgen voor een goede aansluiting van Jeugdhulp naar Wmo.

Participatie en werk

We zien kansen om de arbeidsmatige dagbesteding (Participatiewet) en de dagbesteding Wmo beter op elkaar af te stemmen. Bij een ondersteuningsvraag op het gebied van dagbesteding gaan we meer verbinding zoeken met de afdeling Werk (gezamenlijk optrekken) met een bredere focus op de toeleiding naar werk. Bij een ondersteuningsvraag kijken we naar het gehele gezin.

Veiligheid

Door te investeren in de relatie (inwoner en netwerk) kunnen we ervoor zorgen dat overlast afneemt en de situatie voor de inwoner en de buurt stabiel blijft. We maken gerichte afspraken met belangrijke partijen in het netwerk als veiligheid in het geding komt. Signaleren, snel schakelen en doorpakken zijn hierbij belangrijke uitgangspunten.

Er komt een afzonderlijke aanpak voor mensen met onbegrepen gedrag. De focus gaat naar vroege interventie en betere signalering, bijvoorbeeld door educatie en ondersteuning aan families en zorgverleners vanaf het moment dat gedragsproblemen beginnen op te vallen. Zodat zij beter kunnen omgaan met onbegrepen gedrag. Ook willen we buurtbewoners meer betrekken en ondersteunen om sociale cohesie te versterken en overlast te beperken (gemeenschapsvorming).

Onze lange termijnstrategie valt uiteen in een aantal zaken:

1. Dicht op de praktijk
We werken nauw samen met zorgpartners, buurtteams en andere betrokkenen om direct in te spelen op signalen en de ondersteuning zo dicht mogelijk bij de dagelijkse leefomgeving van mensen te organiseren.
2. Anticiperen op ontwikkelingen
We proberen trends en ontwikkelingen in gedrag en zorgbehoefte tijdig te signaleren, passen onze aanpak voortdurend aan en versterken ons netwerk om voorbereid te zijn op toekomstige uitdagingen.
3. Structurele oplossingen inrichten
We investeren in duurzame voorzieningen en samenwerkingsstructuren om niet alleen acute problemen aan te pakken, maar ook de oorzaken van verward gedrag en overlast op de lange termijn te verminderen.

Kader 3: Daadkrachtige regie en sturing

We bewegen naar een (uitvoering van de) Wmo waarbij veel (collectieve) ondersteuning in de sociale basis aanwezig is en er minder snel een beroep gedaan hoeft te worden op een maatwerkvoorziening. We willen naar een Wmo waarbij een maatwerkvoorziening alleen nog beschikbaar is als er geen andere mogelijkheden aanwezig zijn. De kritische blik hierop is geborgd, ook als een maatwerkvoorziening is ingezet. We houden als gemeente grip op de toegang tot een maatwerkvoorziening.

In 2030 werken we met een nieuw sturingsmodel waarbij meerjarig strategisch partnerschap centraal staat. Er is sprake van een beter overzichtelijk landschap van opdrachtnemers, waarbij kleine en grote aanbieders elkaar aanvullen. Wanneer doelen en activiteiten ontwikkeld worden zetten wij meer in op onze rol als samenwerkende overheid. Wanneer het gaat om het bereiken van deze doelen en resultaten dan pakken we onze rol als sturende overheid. We gaan meer inzetten op resultaten, monitoring en stevig contractmanagement. Wij sturen (bij) als doelen niet worden bereikt.

We sturen daadkrachtig op onze belangrijkste doelen en taken. Dit vraagt continu om keuzes in wat we wel en niet doen. Hierbij kijken we bijvoorbeeld goed waar de klantmanagers wel en niet van zijn. Het sturen op doelen en resultaten wordt een belangrijkere kerntaak van de klantmanager.

Er wordt meer ingezet op data-ondersteund werken. Er komt een betere verbinding tussen intensiever contractmanagement en de uitvoeringspraktijk zodat er sterker gestuurd kan worden op de afspraken die in de contracten zijn vastgelegd. Er komt een heldere sturing op de resultaten en verantwoording in het voorliggend veld. Als gemeente pakken we hierin een leidende rol. We sturen aan op het optimaal pakken van kansen op het gebied van technologie en sociale duurzaamheid.

Er komt inhoudelijk en financieel ruimte voor het experimenteren met ideeën die ons tot sociaal duurzame oplossingen brengen. Samen leren en ontwikkelen vinden we hierbij belangrijk waarbij we samen met onze partners innovatieve en creatieve oplossingen bedenken voor een toekomstbestendige Wmo.

We werken vanuit het uitgangspunt van wederkerigheid. Ook in de relatie met onze inwoners. Iedere inzet van ons als gemeente vooronderstelt en vraagt een inzet van de inwoner(s). Die moet er zijn om daadwerkelijk maatschappelijke en individuele doelen te kunnen halen. Is die inzet er in onvoldoende mate dan is ondersteuning niet effectief en wordt voortzetting heroverwogen.

Wat gaan we doen

We werken de komende jaren aan de volgende opdrachten:

1. Grip op de poort

Voor een optimale blik op mogelijkheden in het voorliggend veld, kiezen we ervoor om alle vragen binnen te laten komen in het voorliggend veld. De toegang tot maatwerkondersteuning ligt bij de gemeentelijke klantmanager en kent bewust een hoge drempel. Als andere oplossingen niet werken, dan wordt een maatwerkvoorziening ingezet. We zijn zorgvuldig bij het toekennen van een maatwerkvoorziening en stellen waar mogelijk voorwaarden. Zo zorgen wij dat ook in de toekomst de ondersteuning daar terecht kan blijven komen waar deze het hardst nodig is.

We scheppen duidelijkheid over de tijdelijkheid van de ondersteuning en over op- en afschalen van ondersteuning. Hierbij schenken we ook aandacht aan de tijdelijkheid van ondersteuning als de inwoner niet zijn eigen taak en aanpassing van leefgewoonten oppakt (wederkerigheid).

Wij doen een beroep op wederkerigheid van inwoners. Wanneer zij ondersteuning ontvangen vragen we hen expliciet om een bijdrage te leveren aan de samenleving. Dit kan zowel financieel (naar draagkracht) als immaterieel zijn. Ook doen we een moreel beroep op de inwoner als hij financieel in staat is (zonder financiële toets) om het zelf op te lossen, om het dan ook zelf op te lossen.

Alleen bij verstandelijke en/of blijvende (fysieke) beperkingen kan langdurige ondersteuning worden ingezet. Wanneer we niet iedereen meer kunnen ondersteunen vanwege bijvoorbeeld arbeidskrapte, dan ondersteunen we altijd de meest kwetsbare inwoners die geen (goed functionerend) sociaal netwerk hebben.

2. Sturen op noodzaak van maatwerkvoorzieningen

We kennen verschillende maatwerkvoorzieningen. Die vergen veel capaciteit en budget. Voor een toekomstbestendige Wmo is het belangrijk om kritisch te zijn en te blijven op de noodzaak van het inzetten van een maatwerkvoorziening en of er ook ondersteuning via de sociale basis geboden kan worden. In bijlage 2 staat per maatwerkvoorziening een beschrijving op inhoud.

We gaan nadrukkelijk sturen op de noodzaak van een maatwerkvoorziening. We gaan meer ondersteuning in de sociale basis organiseren en verschuiven op onderdelen ondersteuning vanuit het maatwerk naar het voorliggend veld. Hierbij is betaalbaarheid een belangrijk uitgangspunt.

Huishoudelijke ondersteuning (HO)

We onderzoeken de mogelijkheden van het toepassen van een voorliggend zelfredzaamheidsprogramma gericht op het versterken van vaardigheden. Dat willen we doen bij inwoners waar dat kansrijk lijkt. Doel is dat inwoners vaardiger worden om de activiteiten weer (deels) zelf te doen.

Wij kijken daarnaast gericht naar kansen van robotisering en alternatieve hulpmiddelen die ertoe bijdragen dat hulpen minder vaak langs hoeven te komen. We introduceren een lichtere vorm van huishoudelijke ondersteuning (HO licht).

We zijn kritisch op het aantal aanbieders in de wijk en bezien mogelijkheden voor toewijzing van ondersteuning aan een of een beperkt aantal aanbieders. Bijvoorbeeld in situaties waar vijf verschillende aanbieders in dezelfde straat of complex dezelfde of vergelijkbare ondersteuning leveren. Contractering van één of een beperkt aantal aanbieders leidt dan tot efficiëntie en minder reisbewegingen zodat het schaarse personeel optimaal ingezet kan worden.

Individuele begeleiding

Met de 'beweging naar de voorkant' en het ombuigen van de klantreis wordt al scherp gekeken naar wat op lichte en kortdurende ondersteuning in de sociale basis ingezet kan worden. We willen nog meer focus leggen op het organiseren van lichte kortdurende vormen van begeleiding in de sociale basis. We zien hier met name kansen voor mensen met een migratieachtergrond. Er is meer te bereiken in het aanbod in de sociale basis voor multiculturele doelgroep want dit sluit nog onvoldoende aan bij de vraag. Voor individuele begeleiding gaan we ook meer inzetten op collectieve hulpbronnen en het ontwikkelen van groepsaanbod. Onder collectieve hulpbronnen verstaan we hulpbronnen die door meerdere personen kunnen en mogen worden gebruikt (vb. ontmoetingsplekken). Onder groepsaanbod verstaan we ondersteuning in groepsverband.

Dagbesteding

We halen behoudgerichte dagbesteding uit het maatwerkaanbod en verschuiven deze naar het voorliggend veld. Dagbesteding waar geen ontwikkeling (op uitstroom naar werk) in zit, wordt daarmee in het voorliggend veld (beschikkingsvrij) georganiseerd.

De dagbesteding waarbij er ontwikkelperspectief is en/of de mogelijkheid voor toeleiding naar werk, houden we in het maatwerkpakket. Daar blijft de toeleiding lopen via een beschikking met een gericht afgebakend plan en focus op te behalen doelen en resultaten. Daarbij stuurt de klantmanager op het behalen van de resultaten. Ook hier ligt de focus op inzet van collectieve hulpbronnen en het ontwikkelen van groepsaanbod.

Hulpmiddelen, woonvoorzieningen en deeltaxi

We onderzoeken de mogelijkheden op het invoeren van een verplicht voorliggend zelfredzaamheidsprogramma (reablement) op het versterken van vaardigheden als alternatief voor scootmobielen, deeltaxi en trapliften. Hierbij zetten we in op het aanleren en trainen van fysieke vaardigheden die inwoners zelfstandiger maken en minder afhankelijk maken van ondersteunende voorzieningen. Hierbij hebben we aandacht voor de ontwikkelmogelijkheden van de inwoner.

Ondersteuning voor wie die het hardst nodig heeft

Wanneer we niet iedereen meer kunnen ondersteunen vanwege bijvoorbeeld arbeidskrapte, dan ondersteunen we de meest kwetsbare inwoners die geen of geen goed functionerend sociaal netwerk hebben. In de verordening wordt dit nader uitgewerkt. In de verordening maken we gerichte keuzes op toekenning maatwerkvoorzieningen bij de verdeling bij schaarste. Daarin maken we ook keuzes op wat we niet meer doen.

3. Strakker sturen op passende ondersteuning en behalen van resultaten

Resultaatgericht werken blijft voorop staan. We gaan meer sturen op het behalen van resultaten. We maken een heldere en eenduidige beschrijving wat we onder resultaatsturing verstaan, hoe we sturen op resultaten, wat belangrijke aandachtspunten zijn en wie welke rol heeft. De uitkomst borgen we in onze processen. We maken inzichtelijk hoe we (tussentijdse) evaluaties vormgeven, wie welke rol heeft, wat we daarin van elkaar kunnen verwachten en hoe we bijsturen. Hierbij is ook aandacht voor het tijdig af- en opschalen en wederkerigheid inwoner. In de contract- en subsidieafspraken beschrijven we de consequenties voor die gevallen waarin aanbieders niet presteren op wat is afgesproken.

Wij gaan de doelmatigheid van de activiteiten binnen het waardenetwerk structureel monitoren. Wij sturen op activiteiten die bijdragen aan de zelfredzaamheid van onze inwoners. Maatschappelijk en individueel rendement staan hierbij voorop. Voor die gevallen waarbij de indruk bestaat dat de ondersteuning

thuishoort in de Wlz, borgen we een stap in het proces waarbij de inwoner zijn vraag stelt aan het CIZ. Dit is niet vrijblijvend.

We gaan meer sturen op onze interne organisatie, subsidie- en contractafspraken. Hierbij is het belangrijk dat we de juiste sturingsinformatie genereren. We maken een sturingsplan dat beschrijft hoe we hier invulling aan geven en wat we hierin belangrijk vinden. Dit plan bevat in ieder geval een nadere uitwerking op stevig contractmanagement en datagedreven werken. Ook benchmarken wij de prestaties van onze opdrachtnemers en publiceren we de resultaten van de verschillende indicatoren. Hiermee kunnen wij de prestaties van onze opdrachtnemers ook onderling vergelijken en worden zij hier zelf ook op uitgedaagd.

4. Nieuw sturingsmodel partners

We gaan naar strategische samenwerking voor onze belangrijkste doelen. Voor een betere sturing gaan we in de nieuwe contractperiode naar contracteren van aanbieders die 10 of meer inwoners ondersteunen.

We passen ons sturingsmodel aan. Dit sturingsmodel bevat in ieder geval de volgende elementen:

- Strategisch partnerschap staat centraal
- We beperken het aantal aanbieders
- We gaan alleen een relatie aan met aanbieders die waarde toevoegen
- Het model biedt ruimte voor innovatie en ontwikkeling met de grootste strategische partners
- Binnen het model zijn de inwoner en de professional leidend. Uiteindelijk maakt de relatie tussen inwoner en professional het verschil. Professionals die het vertrouwen weten te winnen en doen wat echt nodig is, zorgen vaak voor de meest duurzame resultaten.
- Een netwerk van verschillende partijen, van groot tot klein, die samenwerken, zodat we de meerwaarde van verschillend vakmanschap en samenwerking over de domeinen heen kunnen waarborgen
- Voldoende competitie om de aanbieders uit te dagen om te excelleren.

Wij kiezen voor strategisch partnerschap met een aantal belangrijke partijen in onze stad en verbinden voorliggend veld en de grootste maatwerkaanbieders. Gebiedsgericht werken vinden we hierin belangrijk. We gaan binnen dit nieuwe sturingsmodel de voorliggende voorzieningen en maatwerkvoorzieningen integraal en efficiënt aansturen. Dit houdt in dat we per gebied afspraken maken met strategische partners (voorliggend veld en maatwerkaanbieders). Zij organiseren gezamenlijk collectieve voorzieningen in dat gebied en benutten elkaars middelen optimaal. Professionals in dat gebied vormen een sterk netwerk en schakelen elkaar in waar nodig. Wij organiseren het overleg om tot afspraken te komen en deze op te volgen. Ook instrueren wij onze klantmanagers om conform deze afspraken te handelen. We kijken nadrukkelijk naar aansluitingen sociaal domein breed, bijvoorbeeld inzake de SLT's

Voor lichte vormen van begeleiding, behoudgerichte dagbesteding, telefonisch aanmeldpunt en maatschappelijk werk, werken we toe naar een integraal sturingsmodel die we lumpsum financieren. In plaats van te betalen per dienst of product, financieren we deze activiteiten met één vast bedrag. Dit betekent dat we niet meer kijken naar standaard oplossingen, maar naar wat iemand écht nodig heeft. Organisaties in een samenwerkingsverband kunnen flexibel bepalen hoeveel hulp iemand krijgt en passen dit aan als dat nodig is. Dit zorgt ervoor dat het geld zo slim mogelijk wordt besteed en dat mensen precies de juiste hulp krijgen. Het draagt bij aan het efficiënt af- en opschalen van ondersteuning. De gemeente houdt het overzicht, stimuleert dat er goed wordt samenwerkt en controleert of de resultaten worden bereikt.

5. Slimme inzet technologie en creëren van experimenteer ruimte voor duurzame oplossingen

We zetten nadrukkelijk in op de mogelijkheden die domotica en Artificial intelligence (AI) ons geven. Daar dagen wij onze aanbieders ook op uit, voor zover zij zelf al niet de kansen creëren op dit vlak.

6. Regie en sturing voor een zo'n groot mogelijk maatschappelijk rendement

Wij verschuiven stap voor stap het Wmo budget verder richting ondersteuning in de sociale basis, het voorliggende veld en meer (collectieve) voorzieningen in dorpen, wijken en straten om de druk op maatwerkvoorzieningen te verlichten. De komende jaren zetten we zo extra in op het bevorderen van de zelfredzaamheid van inwoners. Dit zal leiden tot anders prioriteren van de activiteiten die onze partners uitvoeren. Binnen het voorliggend veld financieren we alleen de activiteiten die bewezen effectief zijn. Hierbij geven we prioriteit aan de activiteiten die het meeste maatschappelijke rendement en de meeste impact opleveren en maatwerkvoorzieningen voorkomen. We sturen op collectiviteit. Activiteiten zijn gericht op versterken van vaardigheden, inzet op leerbaarheid en versterken van zelfredzaamheid. In de ene wijk is een stevigere sociale basis nodig dan in de andere. Dit vraagt om een andere aanpak. Hier houden we rekening mee. We differentiëren naar behoefte.

Door de druk op de maatwerkvoorzieningen zoveel mogelijk te verlichten, ontstaat ruimte om de maatwerkvoorzieningen in te zetten voor de inwoners die deze het hardst nodig hebben.

The background of the slide is a close-up, diagonal view of several Euro banknotes. A 10 Euro note is prominent in the foreground, showing its red and pink hues and the large red number '10'. Behind it, a 20 Euro note in blue and green is visible, showing the number '20'. The notes are slightly out of focus, creating a sense of depth. The diagonal orientation of the notes adds a dynamic feel to the composition.

5

Financiën

5. Financiën

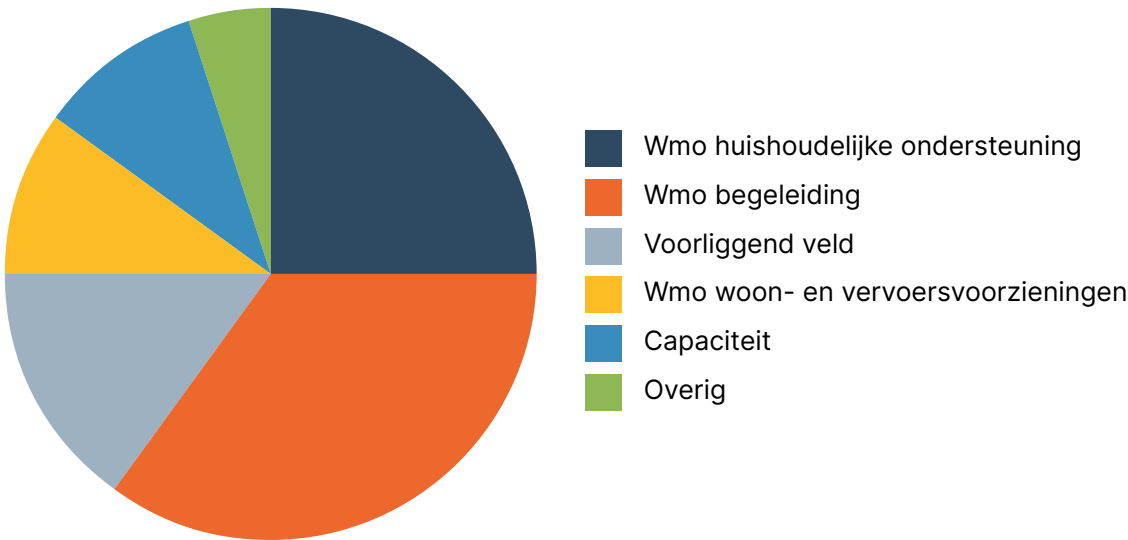
De financiële opgave in de Wmo is fors. De afgelopen jaren zijn we er enigszins in geslaagd onder de grens van het Wmo-voorspelmodel te blijven. In de bestuursperiode 2022-2026 hebben we € 4 miljoen structureel extra vrijgemaakt. Tegelijkertijd zien we de tekorten voortduren door de factoren die eerder in het beleidskader zijn weergegeven. Een betaalbare Wmo waarbij we ondersteuning kunnen blijven leveren aan onze inwoners die dat hard nodig hebben is essentieel. In de Kadernota en Begroting 2024 zijn daartoe besluiten genomen.

Financieel kader

De Wmo voorzieningen huishoudelijke ondersteuning, begeleiding (inclusief dagbesteding) en woon- en vervoersvoorzieningen en de activiteiten in het voorliggend veld (waardennetwerk zelf- en samenredzaamheid) zijn begroot in het begrotingsthema Betrokken onder het programma 1 Vitaal en Sociaal Breda.

De onderstaande cirkeldiagrammen geeft de verhouding van de uitgavenbegroting thema Betrokken zijn 2025 weer tussen de verschillende begrotingsposten.

Verhouding begrotingsposten thema Betrokken zijn 2025

Meerjarenbegroting uitgavenbegroting thema Betrokken zijn

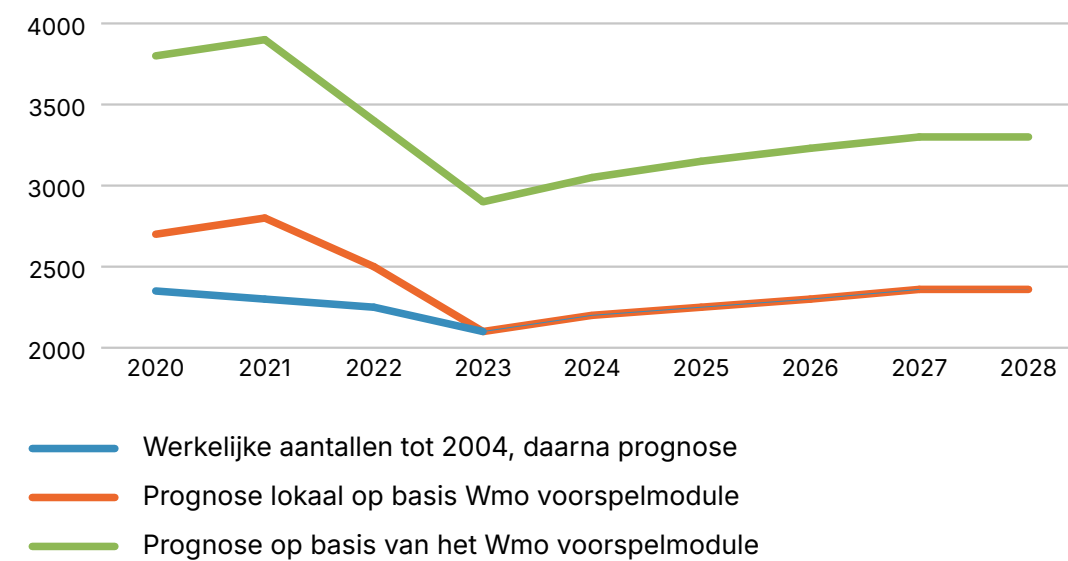
Wmo voorziening	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Huishoudelijke ondersteuning	19.895.00	20.075.000	20.762.000	21.279.000	19.251.000
Begeleiding (inclusief dagbesteding)	18.124.000	18.424.000	18.579.000	18.924.000	18.424.000
Wmo vervoersvoorzieningen	2.900.000	3.100.000	3.100.000	3.100.000	3.100.000
Wmo woonvoorzieningen	1.575.000	1.400.000	1.400.000	1.400.000	1.400.000
Wmo collectief vervoer	4.275.500	4.521.500	4.448.980	4.474.478	4.474.478
Voorliggend veld	12.188.282	12.448.282	12.448.282	12.448.282	12.448.282
Capaciteit	8.536.648	8.858.911	8.585.911	8.585.911	8.585.911
Overig	224.406	237.858	237.858	249.981	249.981
Totaal	67.718.836	68.792.551	69.562.031	70.461.652	67.933.652

De meerjarenbegroting is exclusief jaarlijkse indexering van de gemeentelijke budgetten. Ook is er geen rekening gehouden met mogelijke toekomstige rijksmaatregelen.

In het begrotingsproces van het desbetreffende begrotingsjaar begroten we realistisch op basis van de te verwachten (cliënt) aantallen en de contractuele Wmo-tarieven. Voor de (cliënt)aantallen gebruiken we het Wmo-voorspelmodel in combinatie met onze eigen data-analyse. Het Wmo voorspelmodel voorspelt op basis van historische data het aantal Wmo-gebruikers per categorie.

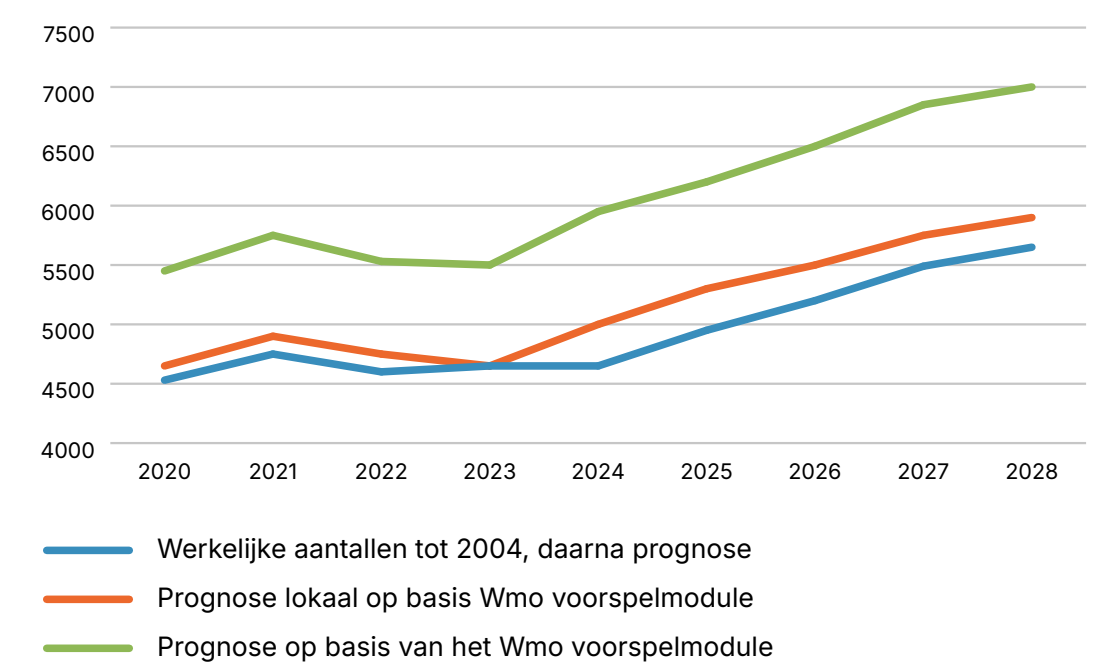
Voor de Wmo maatwerkvoorzieningen huishoudelijke ondersteuning en begeleiding (inclusief dagbesteding) hebben we onderstaande trendontwikkeling in vergelijking met het Wmo voorspelmodel opgenomen. Met name op begeleiding blijven we onder de voorspelling (door de beweging naar de voorkant) en de oplossingen die we voor deze vragen hebben in het voorliggend veld.

Prognose aantallen begeleiding (inclusief dagbesteding)

*De blauwe lijn zijn de werkelijke aantallen tot 2024, daarna wordt het groeipercentage van het Wmo-voorspelmodel aangehouden. De oranje lijn is de voorspelling/prognose op basis van de werkelijke aantallen in 2023. Het Wmo-voorspelmodel gebruikt 2023 als referentiejaar. De groene lijn zijn de aantallen die het Wmo-voorspelmodel heeft berekend voor de gemeente Breda.

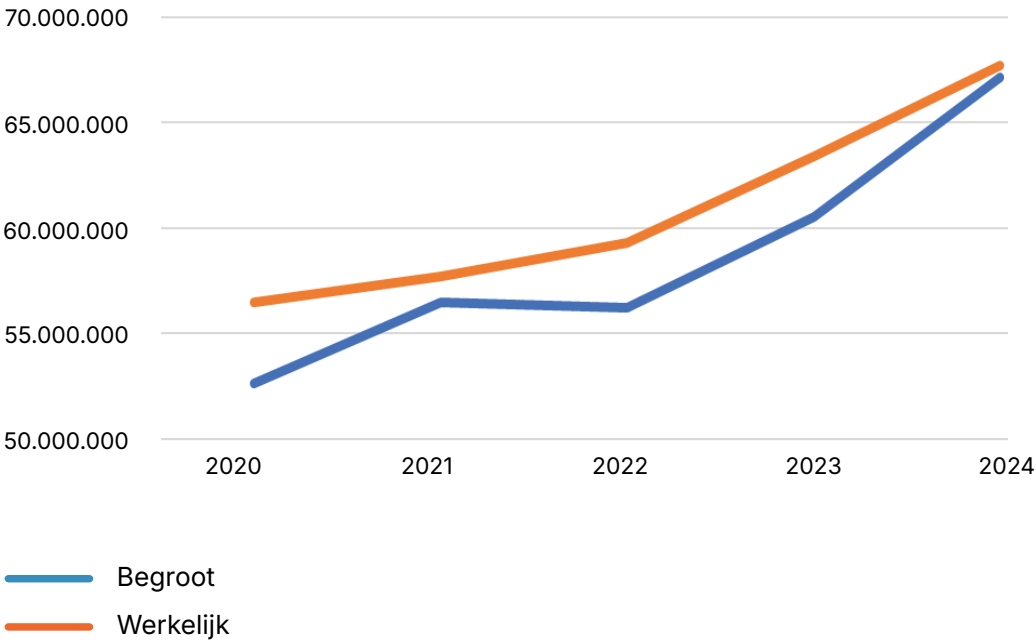
Prognose aantallen huishoudelijke ondersteuning

*De blauwe lijn zijn de werkelijke aantallen tot 2024, daarna wordt het groeipercentage van het Wmo-voorspelmodel aangehouden. De oranje lijn is de voorspelling/prognose op basis van de werkelijke aantallen in 2023. Het Wmo-voorspelmodel gebruikt 2023 als referentiejaar. De groene lijn zijn de aantallen die het Wmo-voorspelmodel heeft berekend voor de gemeente Breda.

Kostenontwikkeling 2020-2024 thema Betrokken zijn

Kostenontwikkeling betrokken zijn 2020-2024

Wmo voorziening	Begroot 2020	Werkelijk 2020	Resultaat 2020
Wmo Huishoudelijke ondersteuning	13.076.797	14.567.721	-1.490.924
Wmo Begeleiding (inclusief dagbesteding)	15.448.337	16.513.830	-1.065.493
Wmo vervoersvoorzieningen	2.280.135	2.413.285	-133.150
Wmo woonvoorzieningen	534.530	1.111.980	-577.450
Wmo Collectief vervoer	3.840.883	3.386.098	454.785
Voorliggend veld	10.360.587	10.252.246	108.341
Capaciteit	4.327.374	5.924.074	-1.596.700
Overig	414.661	121.050	293.611
Ziektekostenverzekering	2.347.107	2.171.051	176.056
Totaal	52.630.411	56.461.336	-3.830.925

Wmo voorziening	Begroot 2021	Werkelijk 2021	Resultaat 2021
Wmo Huishoudelijke ondersteuning	17.590.355	16.424.485	1.165.870
Wmo Begeleiding (inclusief dagbesteding)	15.571.749	17.587.962	-2.016.213
Wmo vervoersvoorzieningen	1.714.761	2.553.735	-838.974
Wmo woonvoorzieningen	851.360	1.434.265	-582.905
Wmo Collectief vervoer	3.189.000	3.144.138	44.862
Voorliggend veld	10.117.834	10.027.058	90.776
Capaciteit	5.185.522	5.606.137	-420.615
Overig	740.321	-273.454	1.013.775
Ziektekostenverzekering	1.500.000	1.184.589	315.411
Totaal	56.460.902	57.688.917	-1.228.015

Wmo voorziening	Begroot 2022	Werkelijk 2022	Resultaat 2022
Wmo Huishoudelijke ondersteuning	17.050.000	17.904.147	-854.147
Wmo Begeleiding (inclusief dagbesteding)	14.350.000	17.272.903	-2.922.903
Wmo vervoersvoorzieningen	2.359.118	2.424.329	-65.211
Wmo woonvoorzieningen	1.350.000	1.338.012	11.988
Wmo Collectief vervoer	3.472.500	3.237.563	234.937
Voorliggend veld	10.287.496	10.221.907	65.589
Capaciteit	5.460.378	5.953.513	-493.135
Overig	722.004	-227.549	949.553
Ziektekostenverzekering	1.170.000	1.174.941	-4.941
Totaal	56.221.496	59.299.767	-3.078.271

Wmo voorziening	Begroot 2023	Werkelijk 2023	Resultaat 2023
Wmo Huishoudelijke ondersteuning	17.432.000	18.201.317	-769.317
Wmo Begeleiding (inclusief dagbesteding)	16.407.000	17.000.159	-593.159
Wmo vervoersvoorzieningen	2.400.000	2.750.395	-350.395
Wmo woonvoorzieningen	1.100.000	1.526.529	-426.529
Wmo Collectief vervoer	3.979.000	4.216.940	-237.940
Voorliggend veld	11.152.000	10.598.829	553.171
Capaciteit	5.202.764	6.691.479	-1.488.715
Overig	1.692.590	1.215.172	477.418
Ziektekostenverzekering	1.145.000	1.193.085	-48.085
Totaal	60.510.354	63.393.905	-2.883.551

Wmo voorziening	Begroot 2024	Werkelijk 2024	Resultaat 2024
Wmo Huishoudelijke ondersteuning	18.850.000	19.295.067	-445.067
Wmo Begeleiding (inclusief dagbesteding)	17.080.000	18.218.017	-1.138.017
Wmo vervoersvoorzieningen	2.800.000	2.835.484	-35.484
Wmo woonvoorzieningen	1.549.000	1.190.570	358.430
Wmo Collectief vervoer	4.732.006	3.959.552	772.454
Voorliggend veld	12.279.500	11.554.059	725.441
Capaciteit	6.606.999	7.972.848	-1.365.849
Overig	2.077.520	1.538.863	538.657
Ziektekostenverzekering	1.170.000	1.175.129	-5.129
Totaal	67.145.025	67.739.590	-594.565

*De ziektekostenverzekering wordt in 2025 niet meer aangeboden.

De begroting van de onderhavige onderdelen van de Wmo welke in dit beleidskader centraal staan, zijn van 2020 t.o.v. 2024 gestegen van 52,6 miljoen naar € 67,7 miljoen. De werkelijke uitgaven van o.a. Wmo Huishoudelijke ondersteuning, Wmo Begeleiding (inclusief dagbesteding) en capaciteit zijn door de groei van het aantal cliënten (o.a. aanzuigende werking abonnementstarief) en door indexering van de Wmo-tarieven gestegen. In het bestuursakkoord 2022-2026 (Dichtbij doen, samen sterk vooruit) heeft het college € 4 miljoen extra beschikbaar gesteld om de toenemende druk op de Wmo-begroting op te vangen.

Taakstelling

De kaderstelling vanuit het voorliggende beleidskader is indicatief doorgerekend naar financiële effecten. Jaarlijks zullen deze in de P&C cyclus geactualiseerd worden.

Taakstelling	2026	2027
*Norm aanpassing huishoudelijke onndersteuning	-0,5 tot -1,0	-1,4 tot -2,8
Lichte kortdurende begeleiding naar voorliggend veld	-0,2	-0,2

*Afhankelijk van de norm aanpassing huishoudelijke ondersteuning.
**Bedragen zijn afgerond naar miljoenen.

Huishoudelijke ondersteuning licht

Door de norm voor huishoudelijke ondersteuning te differentiëren en daarmee samenhangend een aanpassing van het maandelijkse tarief, verwachten we een demping van de uitgaven voor huishoudelijke ondersteuning.

Het mogelijke financieel effect in 2026 van deze aanpassing is afhankelijk van aanpassing van de norm. Uitgaande van een verlaging van de norm/het tarief met respectievelijk 25% tot 50% t.o.v. de huidige norm, kan leiden tot een kostenreductie van € 0,5 miljoen tot € 1 miljoen.

Het financieel effect in de jaren na 2026 zal groter zijn door de (geleidelijke) differentiatie van de huidige norm voor huishoudelijke ondersteuning. Onderstaande tabel geeft een indicatie weer over de mogelijke kostenreductie in 2027.

Uit/in stroom effect van 2026 in 2027	Uit/in stroom effect 2027	Totaal 2027 kostenreductie
-0,9 tot -1,8	-0,5 tot -1,0	-1,4 tot -2,8

*In de bovenstaande tabel is uitgegaan van de maandelijkse in-/uitstroom van het jaar 2024 en is er geen rekening gehouden met autonome groei en/of mogelijke afname door de (her)invoering inkomensafhankelijke bijdrage.
**De aanpassing van de nieuwe norm is berekend op alle nieuwe goedgekeurde aanvragen en herindicaties.
***De effecten van mogelijk extra inzet capaciteit is niet meegenomen in bovenstaande berekening.
****Bedragen zijn afgerond naar miljoenen.

Verschuiving behoudgerichte dagbesteding naar voorliggend veld

Door de verschuiving van behoudgerichte dagbesteding uit het maatwerkaanbod, neemt het aantal dagbesteding casussen voor klantmanagers af. Dit stelt ons in staat om de capaciteit van klantmanagers met 0,4 fte (€ 37.500) te verlagen. In de huidige begroting wordt begeleiding inclusief dagbesteding begroot. Vanaf 2026 passen we de begroting hierop aan en begroten we de dagbesteding op een aparte begrotingspost binnen het begrotingsthema Betrokken om het zicht op en de sturing te verbeteren.

Lichte kortdurende begeleiding naar voorliggend veld

We gaan nog meer focus leggen op het organiseren van lichte kortdurende begeleiding in het voorliggende veld. Met deze maatregel verwachten we een daling van 5% in het aantal cliënten dat individuele begeleiding ontvangt (gebaseerd op het aantal cliënten in 2024). Dit zal resulteren in een jaarlijkse verlaging van kosten in het maatwerkaanbod van € 160.000.

Experimenteerruimte voor duurzame oplossingen

We stellen in de begroting van het thema Betrokken zijn € 0,5 miljoen beschikbaar voor experimenteerruimte voor duurzame oplossingen. Hiermee komt ruimte voor de transities die geschetst worden in hoofdstuk 4 en de Ontwikkelagenda te faciliteren. In samenspel met de partners worden kansrijke initiatieven geselecteerd.

6

Implementatie en borging

6. Implementatie en borging

Met dit beleidskader ontstaat binnen de gemeente, bij partners en in de samenleving handelingsperspectief. Dit geeft richting aan het gedrag dat wij van onze inwoners, medewerkers en organisaties in de Wmo verwachten. Door ander gewenst gedrag centraal te stellen, zetten we stappen naar een vernieuwd Sociaal Domein.

Voor sommige inwoners en medewerkers is dit al vanzelfsprekend. Voor anderen vraagt het een bewuste gedragsverandering. Het is daarom essentieel dat we dit gedrag niet alleen benoemen, maar ook echt in de praktijk laten zien.

We beschrijven het handelingsperspectief voor zowel inwoners als professionals, en organiseren de Wmo zo dat dit gedrag mogelijk wordt. Tot slot benoemen we het gedrag dat hierbij hoort, zowel voor onszelf als voor onze opdrachtnemers.

Implementatie en borging

Het voorliggende document is kaderstellend. Uitwerking volgt in onder andere een nieuwe verordening Wmo, beleidsregels, voorwaarden voor inkoop en aanbesteding, contracten en werkinstructies. Voor de implementatie en borging van het beleidskader worden per kader uitvoeringsplannen opgesteld. In bijlage 3 is aangegeven welke Kritische Prestatie Indicatoren KPI's we hanteren om (tussentijds) te meten waar we staan in het behalen van onze doelen en resultaten. Hiermee kan er ook gericht bijgestuurd worden als dat nodig is.

Wat verwachten we van onze inwoners.

1. Werk doorlopend aan je eigen zelfredzaamheid.

Een gezond en actief leven, werk en sociale contacten, van '0 tot 100', vergroten de kans op een zelfstandig en veerkrachtig bestaan. Door in jezelf en je netwerk te investeren, kun je meer grip houden op je eigen leven en ben je minder afhankelijk van hulp van de gemeente. Met een sterke sociale basis en pedagogische basis zorgen wij er ook voor dat je voor veel vragen in je eigen omgeving een antwoord kan vinden.

2. Accepteer dat tegenslagen en hobbels thuishoren in een normaal leven.

Ieder mens krijgt te maken met mooie en moeilijke momenten in zijn of haar leven. Dit hoort bij het leven. Veerkracht en weerbaarheid zorgen voor het vermogen dat je met deze momenten zo goed mogelijk zelf kan omgaan. Het is een teken van sterkte om veerkracht en weerbaarheid te laten zien. Als gemeente Breda zijn wij er niet voor om op elk moment het maximale uit iedere inwoner te halen. Wij kunnen je op weg helpen of helpen om je vaardigheden te versterken. Klop voor ondersteuning alleen bij ons aan als je zelf echt niet meer verder komt.

3. Werk mee aan je eigen ondersteuning en die van anderen.

Wanneer je ondersteuning vanuit de gemeente Breda krijgt, werk je hieraan mee. Help ook mensen in je eigen persoonlijke kring wanneer dat nodig is, zodat ook zij zonder overheidshulp verder kunnen. Hierdoor houden we de Wmo betaalbaar en beschikbaar voor mensen die echt ondersteuning nodig hebben.

Wat verwachten we van onze professionals.

1. Sluit aan bij de leefwereld van de inwoner, gezin en/of omgeving.

Sluit aan bij de leefwereld van de inwoner, het gezin en of de omgeving om een volledig beeld te krijgen van de situatie en wat écht nodig is. Zoek hen op in hun eigen kring, bij voorkeur thuis of in de eigen leefomgeving. Een sterke vertrouwensbasis is daarbij essentieel voor een succesvolle samenwerking. Dit zorgt ervoor dat inwoners zich gehoord voelen en helpt jou als professional om hun talenten, mogelijkheden en ondersteuningsbehoeften beter in kaart te brengen. Stimuleer eigenaarschap en zelfstandigheid, zodat inwoners – waar mogelijk – zelf de regie nemen en zonder hulp verder kunnen.

2. Handel conform de kernwaarden zelfredzaamheid, wederkerigheid en kansen creëren.

Handel altijd conform de waarden zelfredzaamheid, wederkerigheid en kansen creëren. Dit betekent dat we integraal kijken wat iemand nog wel kan, welke bijdrage de inwoner zelf kan leveren en welke kansen de inwoner en zijn omgeving nog kunnen pakken.

Voor inwoners met complexe problematiek vraagt dit om proactief en vasthoudend handelen van professionals. Dit betekent vroegtijdig signaleren, maatwerk leveren, samenwerking zoeken met andere betrokkenen en continu afstemmen op de behoeften van de inwoner. Het is essentieel om mensen niet los te laten totdat er een passende oplossing is gevonden of onnodig door te verwijzen om te voorkomen dat zij tussen wal en schip raken.

3. Doen wat kan en nodig is om onze inwoners in staat te stellen hun eigen leven vorm te geven

Doorvoeren van de koers van dit beleidskader vraagt ook een andere manier van denken en werken bij onze professionals. Doen wat nodig is om een inwoner op de lange termijn op weg te helpen. Waarbij we niet vanuit een wet of regel kijken, maar bestaande regels slim combineren om de inwoner op weg te helpen. Wij werken samen wanneer er synergie is en anticiperen wanneer er kansen of hobbels zijn. Het beste resultaat is een oplossing waardoor de inwoner zelf weer verder kan. We kiezen niet voor wat comfortabel is, maar voor wat duurzaam is. We houden het sociaal domein en specifiek het individuele maatwerk zoveel mogelijk beschikbaar voor de mensen die dit het hardste nodig hebben. Gelet op de capaciteit (in brede zin) maar ook vanuit onze drijfveren (zelfstandigheid, wederkerigheid en sociale rechtvaardigheid) zal dit ook betekenen dat we soms “nee” zullen zeggen op ondersteuningsvragen.

4. Leren door te doen.

Innovatie ontstaat in de praktijk. Wij doen kennis op door te doen, nieuwe oplossingen te zoeken en verbindingen aan te gaan.

De kennis die wij opdoen delen we met elkaar. Om deze veranderingen succesvol door te voeren, ligt er ook een nadruk op het vakmanschap van onze professionals. We verwachten van hen dat zij flexibel, integraal en toekomstgericht werken, en dat zij hun vakkennis blijven ontwikkelen. Dit betekent dat zij de traditionele hulpverlenersrol loslaten en meer verantwoordelijkheid nemen voor de organisatie en de doelen die we gezamenlijk willen bereiken. We halen de kennis van buiten naar binnen en zorgen daardoor voor een inspirerende werkomgeving waarbij we aanhaken bij innovaties in het Sociaal Domein.

Wat verwachten we van onze eigen gemeentelijke organisatie.

1. Organiseer de Wmo duidelijk en simpel.

De Wmo gaat over levensvragen van inwoners. Dit zijn vragen waar elke inwoner in zijn leven tegenaan loopt. Wij organiseren de Wmo dan ook in de nabijheid van de inwoner en richten onze processen in op basis van enkelvoudige, meervoudige en complexe vragen. Wij maken integraal beleid binnen het sociaal domein en pakken fragmentatie aan. We zetten in op integraal verwerven en ketenoverstijgende samenwerking. Zo pakken we kansen om andere ontwikkelingen te versterken en voorkomen dat we elkaar in de weg zitten. Met beleid geven we richting en voorkomen we willekeur, tegelijk bieden wij professionals de ruimte om te doen wat nodig is. De kunst is om hier een goede balans in te vinden.

2. Wij organiseren ons middels stevige lokale teams voor alle leeftijden met een stevig lokaal netwerk binnen de pedagogische en sociale basis en een sterke verbinding met specialistische hulp.

Wij organiseren een stevige pedagogische en sociale basis en faciliteren onze professionals met stevige lokale teams. Deze teams werken integraal aan de vragen van onze inwoners. Ook staan de teams in verbinding met het bredere netwerk in de pedagogische en sociale basis en de specialistische hulp.

3. Wij staan voor onze medewerkers.

Onze medewerkers staan vaak voor complexe vraagstukken en moeilijke gesprekken. Wij faciliteren hen om hun werk goed te doen, om moed te tonen en niet de makkelijke weg te kiezen. Ook creëren we met elkaar een cultuur waarin we werken aan onze gezamenlijke opgave.

Ook investeren we in onze medewerkers om hun vakmanschap door te ontwikkelen. Door de komst van artificiële intelligentie (AI) kunnen professionals meer vragen/vraagstukken oppakken. We stellen onze medewerkers in staat om de kansen die AI biedt te pakken. Onderlinge verschillen in kennis en ervaring zullen kleiner worden. Dit zal voor veel mensen een grote verandering zijn. Deze verandering maken we samen door. Sociale en lerende vaardigheden zullen dan ook nog belangrijker worden in de Wmo. Wij werken aan een cultuur waarbinnen professionals graag willen werken, elkaar kennen en elkaar feedback kunnen geven.

Wat verwachten we van en richting onze opdrachtnemers.

1. Wij zijn een duidelijke en betrouwbare opdrachtgever.

We zijn een herkenbare opdrachtgever en stellen concrete doelen die wij willen financieren. Met (in ieder geval) de strategische samenwerkingspartners streven we naar meer-/langjarige relaties, waardoor zij kunnen investeren in hun medewerkers en in het bereiken van de maatschappelijke doelen. Wij monitoren en onderzoeken of deze doelen worden bereikt. We verwachten van opdrachtnemers dat zij zich hieraan conformeren. Als dat niet het geval is grijpen wij in. We creëren ook een lerende cultuur met onze opdrachtnemers, om continu verbetering na te streven en te leren van nieuwe ontwikkelingen.

2. Het gedrag van onze opdrachtnemers sluit aan bij de richting die we met dit beleidskader inslaan.

Onze opdrachtnemers werken aan de doelen die wij financieren en maken inzichtelijk of zij deze doelen bereiken. Wij verwachten dat opdrachtnemers samenwerken, wanneer zij complementair zijn aan elkaar. Ook verwachten wij dat ze elkaar of ons als overheid aanspreken wanneer zaken niet goed lopen of beter kunnen en dat ze geen dubbele werkzaamheden verrichten.

Bijlage 1

Uitgangspunten

Bijlage 1 Uitgangspunten

De eerste verandering die we doorvoeren is dat we ons meer gaan verhouden tot een aantal uitgangspunten.

We hanteren drie kernwaarden:

Zelfredzaamheid

In de Wmo staat zelfredzaamheid voorop. Onder zelfredzaamheid verstaan we het vermogen van iemand om zelfstandig te functioneren in het dagelijks leven en te voorzien in eigen basisbehoeften (en die van gezinsleden). We vragen aan iedereen wat zij zelf kunnen doen om tot een oplossing te komen en deze ook zelf op te pakken.

We weten dat niet iedereen zelfredzaam is of kan worden. Toch verwachten we van iedereen eigenaarschap. Eigenaarschap gaat in tegenstelling tot zelfredzaamheid niet zo zeer over wat iemand zelf kan, maar over verantwoordelijkheid nemen voor de eigen situatie. Ook als iemand niet volledig zelfredzaam is, kan de inwoner nog steeds eigenaarschap tonen door actief mee te denken, beslissingen te nemen en samen met het netwerk of professionals naar oplossingen te zoeken. Wanneer iemand geen eigenaarschap toont en een gevaar is voor zichzelf of zijn omgeving dan grijpen wij in. In de Wmo staat de zelfredzaamheid en het eigenaarschap van inwoners centraal. We hanteren daarbij drie leidende uitgangspunten:

1. Wat een inwoner zelf kan, doet hij of zij zelf.
2. Wat een inwoner nog niet kan, kan hij of zij leren.
3. Wat een inwoner niet kan leren, lossen we bij voorkeur collectief op.

Deze principes zorgen ervoor dat inwoners zoveel mogelijk regie houden over hun eigen leven en welzijn. We weten ook dat inwoners het gelukkigst zijn als ze regie ervaren over hun eigen leven.

Wederkerigheid

Breda maken we samen. We streven naar een inclusieve stad waarin iedereen zo zelfstandig en volwaardig mogelijk kan meedoen en participeren. Inclusie gaat verder dan alleen ruimte bieden aan elkaar. Het vraagt ook om een gezamenlijke inspanning. Meedoen is niet alleen een recht, maar ook een verantwoordelijkheid. We verwachten daarom van inwoners dat zij, binnen hun mogelijkheden bijdragen. Als gemeente nemen we hierin een actieve rol en tegelijkertijd stimuleren we onze inwoners om op hun manier bij te dragen. Voor een toekomstbestendige Wmo hebben we iedereen nodig om een bijdrage te leveren, om naar elkaar om te kijken en elkaar te helpen. Ontvang je ondersteuning vanuit de Wmo, dan draag je bij. Bijdragen kan op verschillende manieren. Of financieel in de vorm van een eigen bijdrage maar ook via vrijwilligerswerk, mantelzorg of bewonersinitiatieven in de wijk. Wij zoeken hierin de grenzen op van wat wettelijk mogelijk is.

Kansen creëren

In Breda willen we dat iedereen voldoende kansen kan pakken om zelf zijn/ haar leven waardevol in te richten. Elke inwoner is daarin uniek. Daarvoor is het nodig dat we inwoners met ondersteuningsvragen verschillend benaderen om zo gelijkheid in kansen te creëren. Onze ambitie is om gelijke kansen mogelijk te maken in samenwerking met de andere terreinen binnen het sociaal domein. Ook in samenwerking met ruimtelijk domein, zodat inwoners met een zorg- en/of ondersteuningsvraag de kans krijgen om in een geschikte woning te kunnen wonen.

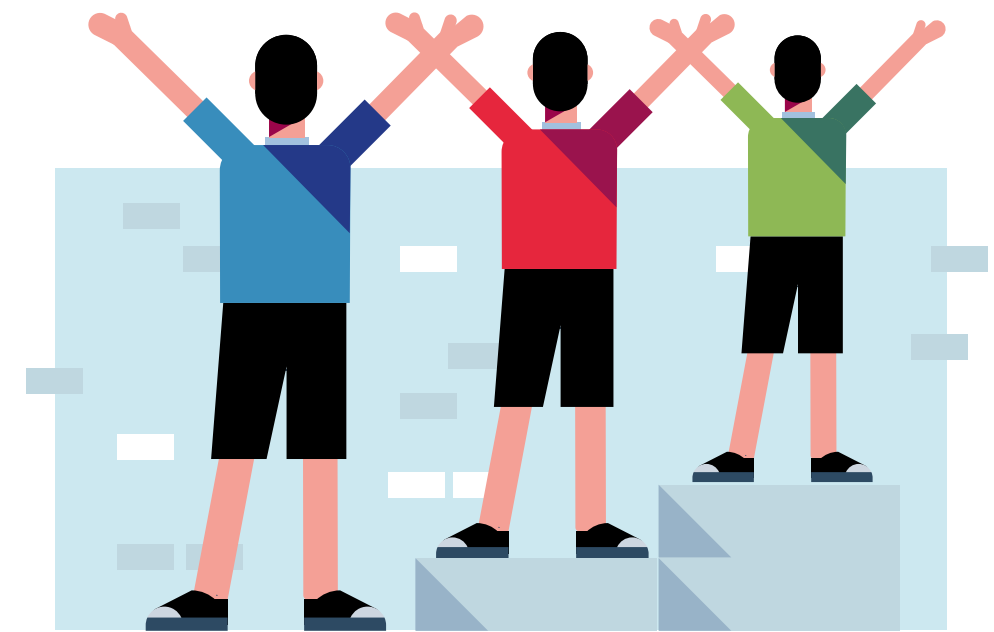
Ook kiezen we ervoor om te werken met sturingswaarden. Deze sturingswaarden zijn in lijn met bovenstaande kernwaarden. Het zijn sturingswaarden die zorgen dat wij toekomstbestendige keuzes maken:

Doelmatig en doeltreffend

Wij zetten onze middelen doelmatig in en kiezen voor activiteiten die zowel maatschappelijk effectief zijn als financieel verantwoord. Door meer datagedreven te werken, maken we weloverwogen keuzes over wat we wel en niet doen. Dit bevordert een lerende omgeving waarin ruimte blijft voor nieuwe interventies en slimme innovaties. Tegelijkertijd bewaken we of activiteiten hun beoogde doel bereiken. Wanneer dat niet het geval is, passen we ze aan of stoppen we ermee. Hetzelfde geldt voor inwoners die ondersteuning ontvangen via een beschikking. Als die ondersteuning niet leidt tot het gewenste resultaat, stoppen we deze of stellen we deze bij. Ook zijn wij extra kritisch bij het toekennen van ondersteuningsvormen die uitnodigen tot gebruik, zoals huishoudelijke hulp. Doelmatigheid is ook het kijken of er andere oplossingen voorhanden zijn.

Rechtvaardig en betaalbaar

Wij sturen op een sociaal rechtvaardige uitvoering van de Bredase Wmo. Dit houdt in dat we onze middelen prioriteren op basis van maatschappelijk rendement. We zetten onze schaarse middelen daar in waar ze het meest bijdragen aan het realiseren van onze kernwaarden. Onze keuzes maken wij op basis van objectieve criteria, waarbij wij rekening houden met wat inwoners zelf kunnen en wat wij van hun omgeving kunnen vragen. Dit kan per inwoner, wijk of dorp verschillen. Onze inzet is gelijk wanneer situaties gelijk zijn. Wanneer dit niet het geval is, dan zijn wij transparant waarom we andere keuzes maken.

Wij sturen op een betaalbare Wmo. Dit betekent dat wij keuzes maken om de Wmo ook in de toekomst te kunnen financieren.

A photograph of two elderly women with white hair and glasses, sitting at a table outdoors. They are playing a board game on a table covered with a colorful tropical-themed tablecloth featuring parrots and palm leaves. The woman on the left is wearing a blue and white patterned shirt and a long necklace, looking down at the game. The woman on the right is wearing a black and white patterned jacket, smiling and looking towards the game. The background shows a modern building with large windows and greenery. The image is framed by a white diagonal shape on the left side.

Bijlage 2
Inhoudelijke
beschrijving
maatwerkvoorzieningen

Bijlage 2 Inhoudelijke beschrijving maatwerkvoorzieningen

Huishoudelijke ondersteuning

Huishoudelijke ondersteuning vindt plaats in de thuissituatie bij inwoners die vanwege een beperking niet of onvoldoende in staat zijn op eigen kracht, met gebruikelijke hulp, met mantelzorg of met hulp van andere personen uit hun sociaal netwerk, een schoon en leefbaar huis te realiseren.

Doel huishoudelijke ondersteuning

Het doel van de huishoudelijke ondersteuning is gedeeltelijke of gehele overname van de huishoudelijke taken, waardoor de inwoner in staat wordt gesteld om langer zelfstandig thuis te wonen of ontlast wordt.

Huishoudelijke ondersteuning is gericht op de volgende elementen:

1. Een schoon en leefbaar huis;
2. Het thuis beschikken over goederen voor primaire levensbehoeften en schone en draagbare kleding;
3. Het thuis zorgen voor minderjarige kinderen die tot het gezin behoren;
4. Het voeren van regie over het doen van het huishouden;
5. Het versterken van de zelfredzaamheid.

Huishoudelijk ondersteuning is bedoeld voor:

- Zelfstandig wonende waarbij sprake is van langdurige fysieke beperkingen (> 6 weken), waardoor de inwoner niet zelf of met behulp van zijn/haar netwerk in staat is een schoon en leefbaar huis te realiseren;
- Inwoners die tijdelijk ziek zijn door bijvoorbeeld een operatie of tijdelijke wijziging in de gezinssituatie;
- Inwoners die mantelzorg verlenen, die overbelast zijn en/of dreigen te worden.

Individuele begeleiding

1. Individuele begeleiding algemeen

Individuele Begeleiding is 1-op-1 begeleiding. De inwoner ondervindt problemen bij de zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie, ofwel het zichzelf handhaven in de samenleving. De begeleiding is gericht op de vastgestelde doelen en leert de inwoner vaardigheden aan ofwel om op een activerende wijze op diverse leefgebieden zelfredzaam te worden en dit te behouden, ofwel om achteruitgang te voorkomen.

Doel van de begeleiding

Het behalen van de resultaten volgens resultaatformulering Wmo:

1. Het verbeteren van de zelfredzaamheid en/of participatie van de inwoner.
2. Het stabiliseren van de zelfredzaamheid en/of participatie van de inwoner.
3. Het begeleiden van de inwoner bij zijn verslechterende zelfredzaamheid en/of participatie.

Begeleiding is gericht op de volgende elementen:

- Stabiliteit behouden; op orde brengen of handhaven van de situatie;
- Het coachen en stimuleren van de inwoner;
- Het structureren van uit te voeren activiteiten, aanbrengen en behouden van dagstructuur;
- Het signaleren van risico's in herstel en maatschappelijke participatie;
- Het voorkomen van escalerend gedrag, voorkomen van verwaarlozing of overlast, afwenden gevaar voor inwoner of anderen;
- Het toezien, stimuleren aanleren en behouden van vaardigheden tot algemene dagelijkse levensverrichtingen (ADL) financiën, dagstructuur, zelfstandig wonen, participatie, sociale contacten, gezondheid/persoonlijke verzorging, e.d.);
- Oefenen en inslijpen/toepassen van praktische vaardigheden samen met de inwoner (om achteruitgang te voorkomen);
- Het mobiliseren, uitbreiden en behouden van sociaal netwerk;
- Ondersteuning en ontlasting van mantelzorg;

Begeleiding is gericht op eigen regie:

Eigen regie gaat om de volgende vier aspecten:

- Uitgaan van het positieve: wat kan ik wel, waar ligt mijn kracht?
- De inwoner versterken door inzicht in zijn eigen drijfveren en situatie: op welke gebieden gaat het goed, op welke gebieden gaat het niet zo goed, wat wil ik nog of weer graag kunnen doen?
- De zeggenschap over ondersteuning en hulp zoveel mogelijk bij de inwoner laten: wat wil ik met mijn leven, waar wil ik aan werken, welke hulp heb ik daarbij nodig en hoe wil ik dat die hulp eruit ziet?
- Structuur aanbrengen en regie voeren op dagelijks leven.

Begeleiding is bedoeld voor:

- Inwoners waarbij sprake is van een zelfredzaamheidsvraagstuk die niet binnen het netwerk of voorliggende voorzieningen kan worden opgelost.
- Inwoners met problematiek waarbij er sprake is van stimuleren, aansturen, instrueren, (tijdelijk) overnemen en controleren.

2. Individuele begeleiding PLUS

Individuele begeleiding PLUS geeft een plus op de begeleiding algemeen. Het betreft het realiseren van 24-uurs bereikbaarheid als inwoners de zekerheid nodig hebben dat de begeleiding bereikbaar is indien nodig, dat deze situaties snel en effectief worden aangepakt en decompensatie wordt voorkomen. Er is geen behoefte aan 24-uurs nabijheid of oproepbaarheid.

Begeleiding PLUS is bedoeld voor:

- Inwoners die kampen met (een combinatie van) (licht) verstandelijke beperking, GGz-problematiek, (zware) verslaving, (psycho) sociale problematiek, gedragsproblematiek, trauma, en mogelijk veiligheidsrisico's, en;
- Inwoners waarbij wordt verwacht dat zij buiten de reguliere, geplande ondersteuningsmomenten contact met hun begeleider nodig hebben, omdat dit anders kan leiden tot crises of decompensatie, en;
- Inwoners zonder netwerk of een overbelast netwerk (inwoner kan nergens op terugvallen).

Dagbesteding

Dagbesteding betreft groepsbegeleiding, waarbij in een groep en door middel van activiteiten gewerkt wordt aan de individueel gestelde doelen.

We kennen twee vormen van dagbesteding: behoudgerichte dagbesteding en ontwikkelgerichte dagbesteding. Vervoer naar en van de locatie waar de dagbesteding wordt aangeboden kan onderdeel zijn van de indicatie als daarvoor een noodzaak is.

Behoudgerichte dagbesteding

Doel hiervan is het realiseren van een zinvolle daginvulling die behoudgericht van aard is. Het kan gaan om het stabiliseren van de inwoner of het voorkomen van achteruitgang. Inwoners hebben dagstructuur nodig en/of de mantelzorgers moeten worden ontlast. Het kan ingezet worden bij inwoners als zij voldoen aan de volgende kenmerken:

- Inwoners met somatische of psychogeriatrische beperkingen, Niet Aangeboren Hersenletsel (NAH), verstandelijke beperking of (chronische) psychiatrie, of met een progressieve ziekte die in de fase zijn gekomen dat zij zodanig zijn achteruitgegaan dat hun zelfredzaamheid nog minimaal is.
- Inwoners met nog een bepaalde mate van zelfredzaamheid, maar die dagstructuur nodig hebben en/of de mantelzorgers moeten worden ontlast.

Ontwikkelgerichte dagbesteding

Doel hiervan is het realiseren van een zinvolle daginvulling waarbij de inwoner een stap op de participatieladder kan zetten, maar nog zodanige begeleiding in dagstructuur en dagritme nodig heeft waardoor deze nog niet onder de doelgroepen/mogelijkheden valt van re-integratie naar werk. Voor deze groep inwoners is vaak aanvullend (individuele) begeleiding nodig om de vastgestelde resultaten te bereiken. Dit maakt onderdeel uit van de dagbesteding. Er is geen sprake van stabiliseren, maar van het stimuleren van ontwikkeling.

Inwoners komen in aanmerking voor ontwikkelgerichte dagbesteding als:

- zij een stap op de participatieladder kunnen zetten maar begeleiding in dagstructuur en dagritme nodig hebben, en;
- zij (tijdelijk) niet in staat zijn te re-integreren naar werk, en;
- er na afstemming tussen de domeinen, geen voorzieningen voor mogelijk zijn vanuit de Participatiewet, en;
- zij inzicht hebben in eigen problematiek en herkennen wanneer het nodig is hulp te vragen, en;
- zij gemotiveerd zijn en open staan voor hulpverlening, en;
- zij gemiddeld tot goed belastbaar zijn, en;
- zij een lerend vermogen hebben.

Kortdurend verblijf

Kortdurend verblijf betreft de mogelijkheid voor de inwoner om ergens te logeren waarbij zo nodig zorg en ondersteuning geboden wordt. Enkel zorg en ondersteuning die normaliter door de mantelzorger wordt geleverd wordt hierbij overgenomen. Het uitgangspunt is om het verblijf thuis tijdelijk te vervangen – niet om ook in zorg of begeleiding op te schalen.

Kortdurend verblijf is bedoeld voor inwoners die chronische complexe problemen hebben door een somatische, zintuiglijke of verstandelijke beperking, een psychische- of cognitieve aandoening en waarvan een mantelzorger overbelast is, of dreigt te raken. Er is geen sprake van een medische noodzaak of herstel na een medische ingreep van de inwoner. Kortdurend verblijf is alleen mogelijk als de inwoner geen beroep kan doen op de Wlz of een aanvullende zorgverzekering.

Hulpmiddelen, woonvoorzieningen en deeltaxi

Hulpmiddelen binnen de Wmo zijn bedoeld om mensen met een beperking te ondersteunen bij het zelfstandig wonen en participeren in de samenleving. Deze hulpmiddelen kunnen variëren van eenvoudige aanpassingen in huis tot geavanceerde oplossingen.

Er zijn verschillende soorten hulpmiddelen beschikbaar:

- Mobiliteitshulpmiddelen: zoals rolstoelen en scootmobielen, die helpen bij het verplaatsen binnen en buiten het huis.
- Woonvoorzieningen: zoals trapliften, drempelhulpen en aangepaste badkamers, die ervoor zorgen dat de woning toegankelijk en veilig is.
- Verzorgingshulpmiddelen: zoals tilliften en douchebrancards, die ondersteuning bieden bij de persoonlijke verzorging.

De deeltaxi is een vervoersdienst voor mensen die moeite hebben met zelfstandig reizen door bijvoorbeeld ouderdom, een handicap of een langdurige ziekte. Deze dienst biedt een betaalbare en toegankelijke manier van vervoer van deur tot deur, waardoor gebruikers gemakkelijker kunnen deelnemen aan sociale activiteiten, medische afspraken kunnen bijwonen of boodschappen kunnen doen. De deeltaxi is bedoeld voor mensen die geen gebruik kunnen maken van regulier openbaar vervoer en ondersteunt zo hun mobiliteit en zelfstandigheid.

Bijlage 3 Monitor & evaluatie

Bijlage 3 Monitor & evaluatie

Om de ontwikkelingen en doelen van dit beleidskader te volgen maken we onder andere gebruik van indicatoren. We hanteren onderstaande indicatoren waarvan de eerste twee al in de programmabegroting staan:

Naam indicator:	Meedoen
Programma:	Vitaal en Sociaal
Thema:	Leren, ontwikkelen en werken
Bron:	Buurtenquête
Omschrijving:	Percentage bewoners dat actief meedoet in de samenleving. Dat kan op verschillende manieren: intensief mantelzorg, intensief vrijwilligerswerk, minimaal 12 uur per week aan het werk in loondienst of als zelfstandig ondernemer, deelname aan re-integratietraject, school/opleiding volgen.
Naam indicator:	Ondersteuning buurtinitiatieven
Programma:	Vitaal en Sociaal
Thema:	Ontmoeten
Bron:	Buurtenquête
Omschrijving:	Percentage bewoners dat het (helemaal) oneens is met de stelling: De gemeente ondersteunt buurtinitiatieven op het gebied van leefbaarheid en veiligheid voldoende.

Daarnaast gaan we onderzoeken welke info we nog meer gaan monitoren. Gedacht wordt aan de volgende onderwerpen:

Maatwerkvoorzieningen

Aantal inwoners met een maatwerkvoorziening Wmo (per 10.000 inwoners).

Ondersteuning in sociale basis

Aantal inwoners dat met ondersteuning in de sociale basis geholpen wordt.

Verbeteren zelfredzaamheid

Inwoner kan zelf verder/ met omgeving/ heeft nog ondersteuning nodig.
Veranderingen zijn duurzaam.
Aantal opschalingen richting maatwerkvoorzieningen.
Aantal gecombineerde inzet.
Aantal afschalingen richting voorliggend veld.
Mate waarin activiteiten binnen het waardenetwerk doelmatig en effectief zijn en bijdragen aan het voorkomen van maatwerkvoorzieningen.
Mate waarin de activiteiten bijdragen aan het versterken van vaardigheden, inzet leerbaarheid en versterken zelfredzaamheid.

Toename vaardigheden

Aantal inwoners dat na een zelfredzaamheidsprogramma (versterken vaardigheden) geen of minder ondersteuning nodig heeft.

Hoe we deze onderwerpen vertalen naar meetbare indicatoren, wordt nog verder uitgewerkt. Naast het monitoren aan de hand van indicatoren kiezen we voor een kwalitatieve benadering. We blijven in gesprek met onze partners en onze interne en externe ervaringsdeskundigen. We nemen persoonlijke ervaringen, signalen en input mee en gebruiken dit om ons beleid te monitoren, bij te stellen waar nodig en te evalueren. Verder willen we de gemeenteraad middels de P&C cyclus periodiek informeren over de voortgang van de uitvoering van dit beleidskader.

